

SLOVENSKI

vestnik

GLASILO SLOVENSKE KOROŠKE

LETNIK VIII.

CELOVEC, PETEK, 3. JULIJA 1953

Štev. 33 (584)

Zaradi bolezni odgojen obisk
državnega sekretarja Popoviča

Obisk jugoslovanskega zunanjega ministra Koče Popoviča na Dunaju, ki je bil določen za čas od 29. junija do 1. julija, je bil na željo jugoslovanske vlade za krajši čas odgojen. Državni sekretar za zunanje zadeve Popovič trpi že več mesecev na obolenju ledvic in se je njegovo zdravstveno stanje nekaj dni pred namenanim potovanjem na Dunaj zaradi nenadnih komplikacij občutno poslabšalo.

Avstrijski zunanji minister dr. Karl Gruber je po preložitvi obiska poslal državnemu sekretarju za zunanje zadeve Popoviču naslednjo brzojavko:

„Z največjim obžalovanjem sem prejel vest o bolezni Vaše ekselence. Prosim Vas, da sprejmete iskrene želje na skorajšnje ozdravljenje. Upam, da Vas bom mogel kmalu pozdraviti na Dunaju.“

V svoji zahvalni brzojavki je državni sekretar Koča Popovič odgovoril zunanjemu ministru dr. Gruberju:

„Globoko ganjen zaradi Vaše pozornosti, se zahvaljujem Vaši ekselenci za tople želje, ki ste mi jih poslali v upanju, da bi se kmalu srečal z Vami v Vaši lepi deželi.“

Avstrijsko-jugoslovanska konferenca
o vodnem režimu na Dravi

Pod predsedstvom direktorja komiteja za elektro-energijo evropske gospodarske komisije se bodo pričeli 8. julija v Opatiji avstrijsko-jugoslovanski razgovori o ureditvi vodnega režima na Dravi. Na tej konferenci, ki bo trajala tri dni, bodo razpravljali med drugim tudi o odškodnini, ki jo zahteva Jugoslavija zaradi nerednega izpuščanja vode pri avstrijskih elektrarnah v Žvabeku in Labudu v povojnih letih, ko to vprašanje še ni bilo urejeno s sporazumom, ki je bil sklenjen med Avstrijo in Jugoslavijo lani konec februarja na Bledu. Na dnevnem redu konference v Opatiji bo tudi vprašanje o kompenzaciji za odvajanje vode iz reke Bele v Kaprun skozi predor pod Visokimi Turami. Razpravljali bodo tudi o možnosti ustanovitve stalne avstrijsko-jugoslovanske komisije, ki naj bi urejevala tekoča vprašanja v zvezi z vodnim režimom na Dravi in z nadaljnjo izgradnjo elektroenergijskega sistema na tej reki.

Berlin je dal zgled

Množične demonstracije vzhodnonemških delovnih ljudi, ki so terjali boljše življenjske pogoje, so prisilile vzhodnonemško kominformovsko vladno, da je morala sedaj nastopiti pot popuščanja in grenke samokritike pred ljudstvom. Slika kaže prizor iz berlinskih demonstracij. (AND)

Odstop Churchilla s politične pozornice?

Ponovno odloženi bermudski razgovori zaradi nenadne Churchillove bolezni — Preosnova britanske vlade — Pripravljalna konferenca zun. ministrov zapadnih velesil

Za najvažnejši politični dogodek bližnje bodočnosti je nedvomno veljala konferenca najvišjih državnih predstavnikov, to je predsednikov vlad ZDA, Velike Britanije in Francije na Bermudskih otokih. Konferenca je zaradi francoske vladne krize bila že dvakrat preložena in nato, kakor je bilo objavljeno, končno veljavno določena za 8. julij. Govorilo se je, da se bo vršila na vsak način, pa čeprav dotlej še ne bi bila končana francoska vladna kriza.

Vse predpriprave v vseh treh državah so bile v polnem teku, ko je koncem minulega tedna nenadno zboleel britanski ministrski predsednik Winston Churchill. Zdravniška obvestila govore o preutrujenem srcu, ki ne zmore več v dovoljni meri oskrbovati možgane s svežo krvjo in je zaradi tega prišlo do nezmožnosti doslednega mišljenja in prekomerne raztresenosti. Churchill bo moral po zdravniškem nasvetu najmanj mesec dni počivati, menijo pa, da nikdar več ne bo v polni meri kos duševnim naporom, ki so povezani s položajem ministrskega predsednika.

Zaradi Churchillovega obolenja so se v Londonu, Washingtonu in Parizu sporazumeli, da ponovno preložijo Bermudsko konferenco, na kateri bi morali pripraviti pot do razgovorov med najvišjimi predstavniki zapadnih sil in Sovjetske zveze, za nedoločen čas. Potemtakem, domnevajo politični opazovalci, ni računati s tem, da bi do omenjenih razgovorov velikih štirih prišlo še v tem letu.

Za trajanje Churchillove bolezni je njegove dolžnosti v britanski vladi prevzel finančni minister R. Butler, posle zunanjega ministra, ki jih je zadnje čase zaradi Edenove operacije tudi vodil Churchill sam, pa lord-čuvar pečata Salisbury skupno z ministrom Selwyn Lloyd. Čeprav upajo zlasti britanski konzervativci, da bo Churchill jeseni spet lahko zavzel svoj položaj, v Londonu prevladuje mnenje, da bo ob jesenski otvoritvi parlamenta vendar moralo priti do pomembnejše preosnove vlade.

Ponekod si to razlagajo že kot predstoječi vsaj

delni odstop Churchilla s svetovnopolične pozornice.

Britanska, francoska in ameriška vlada so sklenile, da se bodo njihovi zunanji ministri okoli 10. julija sestali v Washingtonu na pripravljali konferenci za preložene razgovore na Bermudih. Kakor javljajo, bodo na tej pripravljali konferenci predvsem govorili o Koreji, Indokini in Malaji, ameriški zunanji minister J. F. Dulles pa je kot točko dnevnega reda napovedal tudi proučevanje nemškega vprašanja.

Tako potujčujejo slovensko zemljo okoli Trsta

V Trstu nameravajo ustanoviti italijansko družbo, ki bo z italijanskim kapitalom odkupovala zemljo slovenskih kmetov v coni A Svobodnega tržaškega ozemlja. Na odkupljeni zemlji nameravajo naseliti italijanske priseljen-

ce. Družba bo imela na razpolago tudi vatican-ska denarna sredstva, načeloval pa ji bo politični svetnik italijanske vlade pri angloameriški vojaški upravi Diego de Castro.

Ustanovitev te družbe je, kakor sodijo v Trstu, samo del obsežnega načrta italijanske vlade za poitalijančevanje angloameriške cone STO, za kar so doslej dali že milijarde lir. Na slovenski zemlji so doslej zgradili več naselij za italijanske begunce iz Jugoslavije in jugoslovanske cone STO, med drugim tudi ribiško naselje Sv. Marko, naselja v Sv. Križu, na Opčinah, Sv. Soboti in drugod. Sedaj se pripravljajo na graditev 400 stanovanj v slovenski vasi Sesljan in 72 stanovanj v Sv. Križu. Po italijanskem načrtu bodo do leta 1955 porabili za poitalijančevanje cone A STO 2,5 milijarde lir.

Dvojna mera za ljudstvo in za
privilegirane sloje v ČSR

Socialistična korespondenca na Dunaju je zvedela za veliko korupcijsko afero o priložnosti nedavne denarne reforme v Českoslovaški republiki. Prebivalci so dobili eno novo krono za 50 starih, medtem ko je veljala za „višje sloje“ ljudi menjalna mera 1:3. Te ugodnosti so bili deležni člani vlade, visoki državni uradniki, pripadniki varnostne službe in tudi vsi tisti, ki so bili neposredno zaposleni pri zamenjavi denarja. Prijetno „prizadeti“ so o tem bili obveščeni s posebno tajno naredbo vlade. Poleg tako ugodne zamenjave so številni privilegiranci državne birokracije dobivali še odškodnino za škodo pri zamenjavi v višini do 500 novih kron.

Ko je javnost zvedela za to tajno korupcijo, je prišlo ponekod do nemirov, demonstracij in konfliktov s policijo.

Komu naj to koristi

Demokratska in miroljubna avstrijska javnost je nedvomno z zadovoljstvom pozdravila napoved, da bo jugoslovanski državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popovič obiskal Dunaj. Že ob lanskoletnem obisku avstrijskega zunanjega ministra dr. Gruberja v Jugoslaviji so bili položeni temelji za sporazumno reševanje nekaterih vprašanj, ki zadevajo obe državi. Letošnjemu jugoslovanskemu protibisku, ki je bil vsled nepredvidenih razlogov za nekaj časa odgojen, pripisujejo tem večjo pomembnost, ker bo omogočil neposredno izmenjavo gledišč na mnogotera važna vprašanja, ki jih je mednarodni razvoj v zadnjem času postavil v ospredje in o katerih bo v interesu obeh držav mogoče razpravljati v duhu medsebojne vzajemnosti in prijateljskih odnosov. Splošno se pričakuje, da bodo dunajski razgovori med državni Avstrije in Jugoslavije mnogo doprinesli k nadaljnjemu razvoju in poglobitvi medsebojnih stikov zlasti na gospodarskem in kulturnem področju.

Seveda se najdejo pri nas tudi elementi, ki jim razvoj prijateljskih in dobrososedskih odnosov med Avstrijo in Jugoslavijo ne gre v račun. Zagrizene šoviniste kominformovskega in neonacističnega kova seve v živo prizadene vsak nov korak, ki ima za cilj zblizanje med narodi dveh držav, ki se lahko vsled zemljepisne lege, zunanjepolitičnega okolja in možnosti medsebojnega gospodarskega dopolnjevanja srečata kot dobra sosedata na popolnoma enakopravnih temeljih in brez slehernih poskusov vmešavanja in vplivanja na notranjepolitično ureditev tu in tam. Omenjeni zaplotniki se uresničevanja takšnih prizadevanj jasnoda boje, ker jim izmika podlaga za sejanje nacionalistične mržnje med narodi.

Tudi sedaj — pred dunajskimi razgovori — skušajo ti elementi z žolčnimi izpadi proti Jugoslaviji, s potvarjanjem resnice o njej ter s politikantskim spletkarjenjem ustvarjati vduhu nezaupanja in podžigati šovinistične strasti. Da se pri tem poslužujejo celo tako prostaškega, nekulturnega in skrajno neolikanega jezika, kakor smo to lahko s gnusom brali minule dni v „Kleine Zeitung“, pač najbolj očitno kaže, čigavega duha privrženci so. Njihov zunanji izvesek „neodvisnosti“ je pač razumeti tako, da so res čisto neodvisni od slehernih pomislekov časti, vesti in resnicoljubnosti. Razveseljivo je, da ima večina avstrijskega ljudstva tudi temu primerno sodbo o njih in da jih prezira prav zato, ker si drznejo brez sleherne upravičenosti prisvajati videz, da govorijo v imenu ljudstva. Dejansko namreč le skrajno neodgovorno in žal tudi nekaznovano zlorablajo demokratično pravico svobode tiska v namene, ki demokraciji bijejo v obraz.

Tudi tisk Avstrijske ljudske stranke na Koroškem čuti potrebo, da prav v tem času pomaga razplamtevati narodnostno mržnjo. Čemu naj bi sicer služilo hujšakaško blatenje junaških naporov, ki jih je naše ljudstvo doprineslo v času, ko se je uprlo in neustrašno borilo proti krvavemu terorju hitlerjevskega režima in njegovih nacističnih hlapcev.

Vse kaže, da se zakrknjeni šovinistični hujšakači nočejo pomiriti zlasti z dejstvom, da je za dunajske razgovore predvideno tudi razpravljanje o vprašanju zaščite narodnih manjšin v Avstriji. Zato se vsak po svojem okusu poslužuje najbolj podlih načinov, kako bi zanetili sovraštvo in zanesli nemir v deželo, da bi skalili ozračje in zavrlili prizadevanja za doseg dejanske enakopravnosti pogojev za narodnostni obstanek našega ljudstva na Koroškem, kar bi bil hkrati tudi velik doprinos k trajnemu miru v deželi in prijateljskemu sodelovanju med narodi to- in onstran državnih mejnikov med Avstrijo in Jugoslavijo.

Žal čutimo tudi v praksi nekaterih vodilnih ljudi naprednih avstrijskih sil na Koroškem v zadnjem času precejšnje popuščanje nacionali-

stičnim nazadnjaškim silam, ki lahko postane usodno ne le za naše ljudstvo kot del demokratične javnosti, marveč v isti meri tudi za napredni demokratični pokret na Koroškem sploh.

Novi osnutek zakona o dvojezičnem šolstvu, ki bi uzakonjen občutno okrnili že itak pomankljivo izvajano upoštevanje našega jezika v šolah, nikakor ni združljiv z demokratičnimi in socialističnimi principi, marveč je rezultat popuščanja tistim krogom, ki slej ko prej zagovarjajo raznarodovanje slovensko govorečega prebivalstva na Koroškem, ali pa je — kar bi bilo še bolj porazno — odraz nedemokratičnega nastrojenja njegovih tvorcev.

Nič drugače ne moremo ocenjevati nedavnega intervjuja, ki ga je v zvezi s predstoječim jugoslovanskim obiskom na Dunaju dal koroški deželni glavar dopisniku zagrebške (ne beograjske) „Borbe“. Na tem mestu se ne bomo spuščali podrobno v posamezne trditve. Vprašujemo pa se, komu naj koristi diskriminacija tistega dela koroških Slovencev, ki se v zavesti upravičenosti najbolj odločno bori za uveljavljanje demokratičnih in socialističnih načel na političnem, socialno-gospodarskem in kulturnem pa dosledno tudi na nacionalnem področju. Kako se more resno sklicevati na papirne določbe avstrijske ustave odgovorna osebnost, ki ve, da te določbe glede enakopravnosti nacionalnih manjšin v praksi niso izvedene. Čemu trditev, da se je večina prebivalstva jezikovno mešanega ozemlja pri zadnjem ljudskem štetju priznala k nemškemu občevelnemu jeziku in da ga zahteva kot učni jezik, ko pa je znano, da je imelo ljudsko štetje v smislu zakona edini namen, da v statistične svrhe ugotovi objektivno stanje tudi v pogledu občevelnega jezika in da je samo tradicionalna nacionalistično-šovinistična praksa na Koroškem prekršila obvezne zakonite določbe in v desetstičerih primerih namesto objektivne resnice zapisala očitno laž.

Demokratična javnost se bi morala zamisliti nad dejstvom, da je bil omenjeni intervju takoj deležen izredne pohvale prav v „Kleine Zeitung“. Mar ni to signal, da lahko postane popuščanje silam nazadnjaštva in nacionalne nestrpnosti škodljivo za razvoj demokracije in napredka?

Na nedavni deželni konferenci socialistične stranke na Koroškem so bile z istih ust izgovorene spet nekoliko bolj odločne in pogumne besede o tem, da socialisti ne smejo prezreti manjšinskih pravic, da je strpnost do slovenske manjšine poročstvo za mir v deželi in da socialisti ne bodo dopustili takšnega razvoja, ki bi prisilil manjšino na raven iredente. To so vsekakor načelno pravilni pogledi ni je le želiti, da bi se jih tudi nasproti šovinističnim nestrpnostim odločno zagovarjalo in sprovedlo v življenje, kar bi bilo vsekakor koristno za utrditev miru, demokracije in napredka na Koroškem.

Se premalo dokazov za iskrenost SZ

Odbor ameriškega senata za zunanje politične zadeve je objavil sporočilo o programu za vzajemno varnost, v katerem je rečeno, da kljub dogodkom, ki so nastali po Stalinovi smrti, ni nobenih gotovih znakov, da so se izpremenili ruski agresivni cilji. Odbor se strinja s predsednikom Eisenhowerjem, da dosedanja poskusi zblíževanja Sovjetske zveze z zahodom niso zadostni, ampak da morajo države sovjetskega bloka pokazati iskrenost svojih namer s konkretnim doprinosom k reševanju perečih mednarodnih problemov, kot so Koreja, Avstrija in Nemčija. Dokler pa tega ne bo, je potrebno s krepitvijo kolektivne varnosti pokazati, da se agresija ne izplača. Zato zunanje politični odbor smatra, da je velikega pomena za ZDA, da nudi še nadalje vojaško, ekonomsko in tehnično pomoč miroljubnim državam.

Sovjetska zveza amnestirala 600 avstrijskih ujetnikov

Pred nekaj dnevi je sovjetsko zunanje ministrstvo sporočilo avstrijskemu predstavniku v Moskvi, da je bilo amnestiranih 600 obsojenih vojnih ujetnikov in drugih oseb — avstrijskih državljani. Med temi je 206 ljudi, ki so jih sovjetska vojaška sodišča šele po vojni obsodila v Avstriji na daljše zaporne kazni. Med povratniki je po sporočilu avstrijskega notranjega ministrstva, ki je od sovjetskih oblasti sprejelo seznam amnestiranih, tudi 16 Korošcev. Notranji minister Helmer je v zvezi s povratkom teh ljudi v domovino pisal pisma vsem deželnim glavarjem, v katerih svetuje, naj dajo navodila svojim podrejenim registracijskim uradom, naj preprečijo za te ljudi registracijo v smislu zakona o nacionalsocialistih, kajti med njimi je gotovo več takih, ki bi se praviloma sicer morali dati registrirati.

Ali spet novo zastrahovanje naših ljudi?

Po telefonskem klicu je začetkom tega tedna bila naša redakcija opozorjena na dogodek na domu Franca Robinika, p. d. Martina na Homu pri Velikovcu, kamor sta prišla dva civilista z avtom in je v nastalem prepiru bil pretepen od omenjenih civilistov ter do krvi poškodovan sin Franca Robinika Hilarij Robinik. Zvedeli smo tudi, da sta isti dan zvečer bila oba, oče in sin aretirana od močne eskorte orožnikov ter odvedena v velikovski zapor. Tako smo se zanimali pri varnostnem direktorju Stossierju, iz katerih razlogov se je bila vršila aretacija. Le-ta je zatrjeval, da sta bila civilista z avtom organa avstrijske policije, ki sta imela nalog izvesti neko preiskavo ter sta bila od Robinikovih dejansko napadena s koli. Zaradi tega napada na varnostne organe sta bila aretirana oče Franc in sin Hilarij Robinik.

Ker sta si sporočili — po eni strani napad na Robinikove, po drugi pa baje napad Robinikovih na civilna varnostna organa — popolnoma nasprotovali, sta se takoj odpravila na lice mesta zastopnika našega tiska, da se neposredno zanimata, kaj vedo povedati o dogodku domačini. Naša zastopnika poročata sledeče:

Zaradi prihoda našega avtomobila sprva ponovno prestrašena naju je žena Franca Robinika pozdravila s solznimi očmi in trepetajočim glasom: „Kaj smo vendar zakrivali, če smo Slovenci?“ Glede dogodka samega je povedala, da je prišla zraven šele, ko je bilo vse že skoraj mimo, in naju napotila k bratu svoje snah, žene mladega Hilarija Robinika, Andreju Rieplu v sosedno vas, ki je bil tedaj slučajno pri Martinu in zato neposredni očividec celotnega dogodka.

Andrej Riepl se je naju sprva prav tako ustrašil, ker je pa prišla z nama njegova sestra, se je takoj spet znešel in začel pripovedovati:

Okoli četrte ure popoldne se je iznenada ustavil na dvorišču pri Martinovih avto in vsi trije, oče, Hilarij in jaz smo se ozrli vanj. Ker neznani prišleci niso takoj izstopili, jih je Hilarij vprašal, kaj želijo. „Kdo je Franc Robinik junior?“ se je glasil odgovor med tem ko so izstopili. Hilarij je pojasnil, da Franca Robinika — mlajšega ni pri hiši. Na ponovno isto vprašanje je oče pojasnil, da je Franc Robinik — mlajši padel v vojni. Tedaj je starejši izmed prišlecev začel „štenkat“ čes, da se je sin itak boril le za Tita. Prav tako je kar v začetku vprašal, kje so dobili toliko denarja za zidanje. Oče je povedal, da si je to „prišintal“ s svojimi rokami. Toda odgovor neznanca je bil spet izvalen: „To ste sežidali z nemškimi prispevki ali s povračili (Wiedergutmachung)“. Oče je pristavil: „Bil sem hvala Bogu samo 4 dni izseljen, a za to nisem dobil niti groša.“

Oče se je potem obotavljal odgovarjati na takšna čudna vprašanja, ker pa se je starejši neznanec venomer zadiral vanj, je nastal prepir in spomnim se besed iz ust neznancev: „Titopartizan“, „Mörder“ itd. Kakor se spomnim tudi, je starejši izmed prišlecev vprašal očeta, kakšen državljan je. Oče mu je odločno odgovoril: „Avstrijski!“ Starejši neznanec pa je odvrnil: „Rajše pa bi bili jugoslovanski, kaj?“ — ter pristavil: „Če ste avstrijski državljan, zakaj potem ne odgovarjate avstrijski tajni policiji?“ Oče je poudaril, da hoče govoriti — če treba — na sodnji, ne pa z ljudmi, ki jih ne pozna. Šele ob tej priliki — je pripomnil Andrej — je padla beseda, da sta od policije. Papirjev nista nobenih pokazala.

Medtem je vzel oče poslonjeno desko in hotel oditi, očitno, da bi z njo podstavil sod, v katerega smo hoteli pravkar pretakati mošt. Starejši neznanec ga je zgrabil od zadaj, mu iztrgal dilo iz roke ter se dri na očeta. Oče se je odstraševal — neznanec pa je silil za njim. Ker sem se bal, da bo neznanec uda-

ril očeta, ki zaradi tam stoječega orodja ni mogel več bežati, sem stopil med njiju. Neznanec me je prijel zadaj za jopič in me potisnil ob stran. Med tem se je začel prepir tudi med mlajšim neznancem in Hilarijem. Spomnim se, da sta se pripravala nekaj zaradi Luc-a. („Luc“ je partizansko ime Janeza Wutte-ja.) Tudi Hilarij se je hotel odstraniti, mlajši neznanec pa je prihitel za njim in ga prijel ter zasukal k sebi. Oče, ki se je še vedno umikal zdaj na eno zdaj na drugo stran, hoteč oditi, je začel klicati na pomoč.

Neznanca sta se končno le začela približevati avtomobilu, tako da je izgledalo, da bosta odšla. Starejši neznanec je šel proti avtomobilu z dilo in z besedami: „To bo dokaz za nasilstvo.“ Ko je to neresnico slišal Hilarij, je prihitel k avtomobilu, v katerega sta se neznanca že vsedla in hotel imeti dilo nazaj. Neznanca sta izskočila iz avta in mlajši je začel pretepati Hilarija s pestmi, pri čemer ga je do krvi ranil nad očesom. Starejši pa je mahal z neko palico okoli nas ostalih, verjetno zato, da Hilariju ne bi mogli priti na pomoč. V tem času smo vsi klicali na pomoč. Oče je med klicanjem na pomoč in v strahu za sina, ki ga je mlajši neznanec grobo tolkel s pestmi, spustil psa iz verige. Potem sta se neznanca končno odpeljala. Oče je še napisal na eno desko številko avtomobila, da bi ga lahko prijavil oblastem. Takoj potem smo šli v Velikovec po zdravniško pomoč in spričevalo za Hilarija. Ko smo se vrnili iz Velikovca, so prišli po očeta in Hilarija žandarji...

Na ponovno najino vprašanje, ali nista povedala, kaj in kod sta neznanca in ali nista pokazala nikakih papirjev, takoj ko sta prišla, je Andrej potrdil, da se nista na nikak način legitimirala, in da do zadnjega ni bilo jasno ali sta res policijska organa ali ne.

Tako poročilo Andreja Riepla! Skoraj si ne moremo zamisliti, da bi si pošten kmečki fant, kakršen je Andrej Riepl, mogel vse to enostavno izmisliti.

Če torej poročilo Andreja Riepla drži, po pravici vprašujemo:

Ali je bilo postopanje omenjenih dveh policijskih organov zakonito?

Ali je prva dolžnost varnostnega organa, ko službeno stopi do državljana demokratične države, da se mu predstavi oziroma legitimira in pove namen prihoda ali ne?

Ali je prav, da policijski organ izzivalno očita slovenskemu kmetu, da si je sezidal domačijo z nemškimi prispevki ali s povračili?

Ali je prav in zakonito, da organ policije, ko pričinja dolžnost, izziva Slovence — avstrijskega državljana s tem, da mu podtika, da bi bil raje jugoslovanski državljan?

Ali naj pomeni takšno ravnanje s slovenskim kmetom na Koroškem začetek novega zastraševanja s strani šovinističnih elementov?

Vsi, ki so o tem dogodku zvedeli, so razumljivo močno razburjeni. Zato slovenska in vsa ostala demokratična javnost pričakuje, da bodo pristojne oblasti to zadevo nepristransko preverile in dognale, kdo je protizakonito ravnal.

Vse naše ljudi pa opozarjamo, da se mora vsak oblastni organ brez predhodnega vprašanja in poziva sam od sebe legitimirati predno sploh začne izvajati svoj službeni nalog. Po eni zadnjih razsodb ustavnega sodišča pa se mora pri hišnih preiskavah tudi tajni policist izkazati še s posebnim tozadevnim sodnijskim nalogom. Vsakogar, ki se ne izkaže po predpisih, kot oblastveni organ, je smatrati kot provokatorja in mu pokažite vrata!

Viza za potovanje v Zapadno Nemčijo odpravljena

Za avstrijske državljane je od 1. julija t. l. za potovanje v Zapadno Nemčijo obveznost vize odpravljena, kakor je razglasila zavezniška visoka komisija v Bonnu. Ta sklep je uspeh posvetovalnj z zavezniškimi visokimi komisariji v Avstriji. Avstrijski državljani potrebujejo za potovanje v Zapadno Nemčijo ali za potovanje skozi zapadnonemško ozemlje od 1. julija t. l. samo še veljaven potni list. Samo oni Avstrijci, ki se hočejo dalje ko tri mesece zadržati na ozemlju nemške zvezne republike ali ki bi izvajali v Nemčiji plačane ali na dobiček preračunane posle, si morajo tudi v bodoče oskrbeti vizo. Isto velja za osebe, ki niso avstrijski državljani niti državljani kakšne druge v OEEC vključene države.

Epidemija legarja na Švedskem

Na Švedskem je izbruhnila epidemija paratifusa in zavzema vedno večji obseg. Cenijo, da je obbolelo na tifusu okoli 30.000 oseb. V javnih bolnišnicah je nastalo pomanjkanje osebja in medicamentov. V Stockholmu so zaprli vsa javna kopališča. Zdravstvena služba se trudi, da bi dognala izvor epidemije, ki je doslej povzročila že 17 smrtnih žrtev. Domnevajo pa, da je bila okužena voda v kopališčih.

Stevenson je bil na obisku v Jugoslaviji

Bivši kandidat demokratske stranke pri lanskim predsedniških volitvah v ZDA Adlai Stevenson se je minuli teden mudil v Jugoslaviji. Prispel je v Beograd s svojim spremstvom dne

22. junija. Ob svojem prihodu je izjavil, da je izredno srečen, ker je mogel priti v Jugoslavijo, kjer se je po njegovem prvem obisku pred 26 leti mnogo spremenilo.

Med svojim bivanjem v Jugoslaviji je bil Adlai Stevenson najprej sprejet pri podpredsedniku zveznega izvršnega sveta Edvardu Kardelju, nato pa je obiskal predsednika gospodarskega odbora Svetozara Vukmanovića. V sredo je potoval preko Zagreba in Pulja na Brion, kjer je bil naslednji dan gost maršala Tita.

Stevenson je obiskal še Dubrovnik in Skoplje, odkoder je v soboto 27. junija odpotoval v Ate. Pred svojim odhodom je imel v Skoplju tiškovno konferenco, na kateri je med drugim dejal, da je globoko hvaležen maršalu Titu za razgovor, ki ga je imel z njim na Brionih ter da želi, da bi se prijateljstvo med Jugoslavijo in ZDA še močnejše okrepilo. Izjavil je, da je njegovo potovanje po Jugoslaviji preseglo vsa pričakovanja, ter da sta gospodarski napredek, ki ga je sam videl in odločnost Jugoslavije, da brani svojo neodvisnost v vseh okoliščinah in proti vsakomur, vzbudila v njem spoštovanje.

Attlee in Montgomery — gosta maršala Tita

Vodja britanske laburistične stranke Clement Attlee bo med svojim predstoječim obiskom v Jugoslaviji gost predsednika republike maršala Tita. Njegov prihod pričakujejo v avgustu.

Sredi meseca septembra bo prišel na zasebni obisk v Jugoslavijo tudi britanski feldmaršal lord Montgomery. Tudi on bo gost maršala Tita.

Po petih tednih krize nova vlada v Franciji

Potem, ko je že vrsta najvplivnejših francoskih politikov različnih struj brezuspešno poskušala postaviti novo vlado po padcu vlade Rene Mayerja 21. maja t. l., se je minuli teden končno le posrečilo še manj znanemu predstavniku neodvisnih republikancev, Josephu Lanielu, dobiti pristanek parlamenta za sestavo nove vlade.

Nova vlada ministrskega predsednika Laniela sloni na izredno široki koaliciji različnih več ali manj desničarskih strank. Neodvisni republikanci in kmečka stranka imajo skupno sedem ministrov z ministrskim predsednikom vred, ljudski republikanci pet, radikalna stranka štiri, neka manjša, na radikalno stranko naslojena skupina dva in degolisti štiri ministre. V novi vladi je šest nekdanjih ministrskih predsednikov in devet ministrov strmoglavljene Mayerjeve vlade.

Politični krogi so mnenja, da se Lanielova vlada ne bo mogla preveč dolgo držati na krmlu ter da je le prehodni kabinet z ozirom na potrebo, da se Francija lahko aktivno vključi v predstoječa politična dogajanja. Pred vsem je šlo za predvideno konferenco zapadnih velesil

na Bermuda-otokih, ki je pa med tem bila ponovno odgojena. Ena izmed programskih točk novega ministrskega predsednika je ustavna reforma, ki naj bi preprečila pogoste vladne krize v Franciji.

Vladna kriza na Finskem

Predsednik finske vlade Kekkonen je začetkom tega tedna podal ostavko. Vladna kriza, ki jo je s tem povzročil, je resnejša kot so prvotno mislili. Finski parlament namreč ni odobral gospodarske politike Kekkonenove koalicijske vlade, ki so jo sestavljali kmečka stranka in socialni demokrati. Odpor je bil predvsem v socialističnih vrstah.

V glavnem se trenutno razhajajo parlamentarne skupine v mnenjih, kako rešiti vladno krizo. Eni so za to, da pride do sestave enostranske vlade, ne glede na to ali naj jo sestavijo socialisti ali konzervativci, drugi pa potegujejo za razpis novih volitev, kar je nakazal tudi že predsednik republike Pasikivi in je zato možno, da bo do novih volitev tudi prišlo.

Naši kmetje so hvaležni za naklonjenost Jugoslavije v pašnih vprašanjih

V soboto, 13. junija, so se predstavniki pašnih skupnosti v občini Bekštanj sporazumeli s pristojnimi organi v Radovljici o glavnih vprašanjih izkoriščanja paše na Blekovi planini ter na planinah Trčarica, Mikulovca, Jepca in Grajsca, ki ležijo na jugoslovanski strani meje. Pravica paše na teh planinah jim je bila omogočena v okviru Gleichenberškega sporazuma in priporočil mešane konference, ki je nato zasiedala v Mariboru. Po tem sporazumu so dobili kmetje bekštanske občine pravico do paše na okoli 110 ha površine, kjer smejo pasti 90 do 180 glav goveje živine.

Minuli četrtek so se predstavniki teh pašnih skupnosti zbrali k skupni seji v Ločah, kjer je bil navzoč tudi tajnik Slovenske kmečke zveze iz Celovca. Slovenska kmečka zveza, ki je že pozimi 1950/51 prosila pri jugoslovanskih oblasteh za ureditev vprašanja pravice paše na jugoslovanski strani meje in ki se je takoj po Gleichenberškem sporazumu za njihovo ureditev ponovno zavzela, je tudi s tem sestankom pokazala pripravljenost, da pomaga pašnim upravičencem pri reševanju vseh nadaljnjih podrobnih vprašanj, ki bi z dosego te pravice še nastala.

Na sestanku so vsi predstavniki pašnih skupnosti izrazili priznanje, zadovoljstvo in hvaležnost za razumevanje jugoslovanske oblasti za njihove težnje. Posebno veseli so bili, da so dobili pravico paše samo kmetje, ki to v resnici potrebujejo in za katere je življenjske važnosti.

Na sestanku so se vsestransko pogovorili o izvajanju določil radovljiškega sporazuma. Paša bodo pričeli že letos izkoriščati. Podrobno so se menili o ureditvi pastirskih koč, o napravah za stalno pitno vodo, o organizacijskih vprašanjih paše in o drugih ureditvah za izboljšanje donosa teh planin.

Sestanek je potekal prav živahno in so bili vsi navzoči enotnega mišljenja.

V našem listu smo že večkrat načeli vprašanje tistih planin, ki jih je ziljskim kmetom in sosesčinam okoli Bistrice na Zilji nasilno in brez vsake odškodnine odvzela fašistična Italija in za katere tudi sedanja demokristjanska Italija ne kaže nobene volje, da bi jih končno vrnila njihovim pravnim lastnikom. Nasprotno sedanja Italija jih prav tako nesramno izkorišča in uničuje, kakor je to delala fašistična Italija. Stalno seka na teh planinah les za svoje koristi, lastnikom teh planin pa onemogoča pravico paše, ki so si jo s težavo priborili, z zahtevami tako visoke odškodnine, ki je ziljski kmetje niso več v stanju plačati.

Tukajšnji kmetijski oblastni krogi pa ta rop slovenske kmečke imovine mirno gledajo. Gospod Ferlitsch in njegovi somišljeniki niso samo na vse zahteve za vrnitev planin in vloge za rešitev tega življenjskega vprašanja prizadeti kmetov nič resnega ukrenili, oni so se celo postavili na stran izkoriščevalca ter prepričevali

kmete, da morajo brezpogojno plačevati odškodnino za to, kar jim je bilo ukradenega. Ali so morda te planine tržni predmet za dobrososedske odnose z Italijo, gospod Ferlitsch? In ali hočete morda prav na račun teh odnosov gospodarsko uničiti slovenske ziljske kmete? Sicer je koncept koroške OeVP in De Gasperi-jevih demokristjanov v odnosu do Slovencev

njihovo uničenje, toda taki računi so v zgodovini dokazali, da so napravljeni brez krčmarja. To velja tudi za primer ziljskih planin v Italiji.

Naše ljudstvo pa na teh različnih odnosih v podobnih vprašanjih lahko ponovno spozna, kdo je pripravljen zadostiti življenjskim interesom delovnih ljudi — socialistična Jugoslavija ali pa demokristjanska Italija.

Veliko zanimanje za koroški velesejem

Za koroški velesejem, ki bo v dnevih med 6. in 16. avgustom v Celovcu, še dnevno prihajajo nove prijave razstavljalcev, čeprav se mora velesejemski odbor že boriti s težkočami za prostor. Odbor razpravlja o postavitvi nadaljnjih šotorov, da ne bi bil končno prisiljen toliko in toliko razstavljalcev odkloniti. V interesu vseh interesentov je, da svoje prijave čim prej izvedejo, da bo mogoče pravočasno oskrbeti prostore.

Splošni blagovni velesejem je že doslej bogato zaseden. Vse potrebščine za gospodarstvo, potrebščine za stanovanjsko kulturo, obrt in delavnice, potrebščine za kmetijstvo, živila in poživila vseh vrst bodo v veliki množini razstavljene v prikaz. Zelo bogata bo tudi razstava lesne industrije. Domača lesna industrija z vsemi njenimi razrastki, lesno predelovalna obrt, izdelava hišne opreme, za lesno predelavo potrebni stroji in orodje, med temi predmeti najnovejša tipa, posebno iz Zapadne Nemčije, sredstva za zaščito lesa, skratka vse, kar je povezano z lesnim

gospodarstvom, si bodo zainteresenti lahko ogledali na razstavi.

Tekmovanje izložbenih aranžerjev ob velesejmu

Sekcija za trgovinstvo bo skupno z Zavodom za pospeševanje gospodarstva trgovinske zbornice v Celovcu ob koroškem velesejmu priredila tekmovanje izložbenih aranžerjev pod geslom: „Trgovinstvo pozdravlja velesejmske goste“. K temu tekmovanju so povabljeni vsi obrati, ki imajo svoje trgovine med Viktringer-, Völkermarkter-, St. Veiter- in Villacher-Ringom. Novost pri tem tekmovanju bo, da bo ocenitev izvedla publika, pri čemer bo lahko deležna dobitkov, ker bodo ocenjevalne karte izžrebali, kjer je mogoče zadeti šest premij v vrednosti 500 do 1000 šilingov v obliki blagovnih bonov. Poleg tega bo izžrebanih še več blagovnih dobitkov, ki jih bodo prispevale prizadete tvrdke. Zrebanje naj bi bilo dne 13. avgusta v trgovinski zbornici.

GOSPODARSKI DROBIŽ

Evropski lesni trg

Gospodarska komisija Združenih narodov za Evropo je v svojem tromesečnem poročilu objavila, da se je evropski lesni trg po velikih nihanjih v letu 1952 letos stabiliziral. Skandinavski izvozniki so zopet postali optimisti glede bodočega razvoja trgovine, čeprav so se cene, kot obseg trgovine stabilizirale na nižji ravni kot so bile leta 1951. Znatne zaloge v večini evropskih držav pri vseh vmesnih fazah trgovine in razmeroma znaten obseg zagotovljenih zalog za leto 1953 napovedujejo, da se bo skozi vse tekoče leto vzdržala sedanja stabilnost cen.

Pri davkih na drugem mestu

Zapadnonemško prebivalstvo plačuje med onimi evropskimi državami, ki so vključene v načrt Marshallove pomoči, najvišje davke. Delež na davkih znaša 33,9 odstotka njihovega družabnega produkta vključno dajatve za socialno zavarovanje. Zapadni Nemčiji sledi Avstrija z 33,4 odstotka, Anglija z 32,7 odstotka in Francija z 31,4 odstotka. Nasproti temu znaša procentni znesek davkov v Združenih državah samo 26,1 odstotka. V drugih evropskih državah, ki so še deležne ameriške zunanje pomoči, znašajo davki na Holandskem 31 odstotkov, v Belgiji, Luksemburgu 28,9 odstotka, na Norveškem 27,5 odstotka, v Italiji 23,9 odstotka, na Danskem 21,9 odstotka, v Grčiji 19,1 odstotka in v Turčiji samo 14,5 odstotka.

Uspehi vpisovanja energijskega posojila

Do 25. junija je bilo vpisano 320 milijonov energijskega posojila. Več znatnejših vpisov pa je bilo še predvidenih. V tem znesku pa vpisi v obratih še niso upoštevani. Število mezdnih vpisnikov raste iz dneva v dan, zato računajo z zelo ugodnim zaključnim uspehom.

Termin za vpisovanje podaljšan

Finančni minister dr. Kamitz je razglasil, da je rok za vpisovanje energijskega posojila podaljšan do 14. julija in bo s tem predvsem ustrezno mezdnim vpisnikom.

100 let paroplovstva na Vrbskem jezeru

Letos bo minulo 100 let, odkar so pričeli na Vrbskem jezeru voziti s parnimi ladjami. Paroplovna družba je nabavila leta 1853 v Trstu prvo parno ladjo, ki so jo imenovali po Otoku „Maria Wörth“. „Maria Wörth“ je plula po jezeru do leta 1873. Nato so spustili v vodo ladjo „Carinthia“, ki so ji sledili „Neptun“ in „Loretto“ in pozneje „Helios“ in „Thalia“. Plovbo po jezeru so izpopolnili še z uvedbo motornih čolnov. Paroplovna družba obhaja stoletni jubilej v zavesti, da je v korist koroškega gospodarstva posebno za tujski promet znatno doprinesla.

Tako ugodno in varno kakor to še ni bilo nobeno!

ENERGIJSKO POSOJILO 1953
VREDNOST ZAJAMČENA, DAVČNE UGODNOSTI

Blaž Singer:

Zasebni, mezdni ali skupni kmetijski stroji?

(3. nadaljevanje)

Tiskarski škrat je iz zadnjega nadaljevanja ukradel eno številko, kar je skrbni bralec brez dvoma tudi opazil. V prvem stavku četrtega odstavka je zapisano, da preorjemo s traktorjem v 10 urah povprečno 2,2 ha, nato pa, da potrebujemo za 50 ha le okoli 28 ur. To je seveda napaka, ker račun pove, da potrebujemo 228 ur. Sicer ta pomota ne kvari smisla zadnjega nadaljevanja, vendar prosimo cenjene bralce, da jo oprostijo.

Ko razmišljamo o mezdni strojih, o njihovih prednostih in senčnih straneh, spoznavamo, da ni njihova vloga, da omogočijo potrebno mehanizacijo obratov kmetov, ki se jih poslužujejo. Mezdni stroji izključujejo to možnost. Vloga, ki jo imajo mezdni stroji, je le v tem, da opravijo na kmetiji za časa delovne sezone razna opravila (oranje, vožnja gnojna na oddaljene njive, košnja), ki so potrebna in ki bi bila drugače iz tega ali onega razloga (pomanjkanja delovne sile, slaba vprega, slabo vreme) opravljena površno ali z neprimerno višjimi stroški. Brez dvoma je tako za strojno postajo kakor tudi za kmeta kot interesenta od celotnega strojnega parka najbolj važen in koristen traktor, ki v tem primeru ne pomaga toliko pri poljskih opravilih, temveč je njegovo delo namenjeno le na transportna dela kakor n. pr. dovoz gnojil, krmil, gradbenega materiala in prevoz lesa in gnojia ter odvoz prodanih pridelkov (drva, les, krompir etc.).

To potrjujejo tudi istočasno obdelane izkušnje z združenim mezdni traktorjem iz 50 hranilnic in posojilnic, ki jih je zbral kuratorij za tehniko v kmetijstvu v Zapadni Nemčiji. Od povprečno 1170 delovnih ur, ki so v tem primeru odpadle na traktor in leto, je prišlo le 390 ali 360 ur na izrazita kmetijska opravila. Na hektarju kmetijsko izkoriščane površine krajev, kjer so traktorji delali, je v povprečju 50 zadrug delal traktor le 1/2 ure, v desetih zadrugah pa samo 1/4 ure. Edino v eni zadrugi je odpadlo na hektar kmetijsko izkoriščane površine 11 1/2 do 2 uri dela s traktorjem. Vzrok temu je bil na eni strani prav v tem, ker so vsa poljska opravila časovno vezana in ker se more pri teh okoliščinah s prednostmi traktorja le del kmetov, ki jim je traktor sicer namenjen oz. ki ga potrebujejo. Na drugi strani pa je vzrok tudi v tem, da je delovna kapaciteta traktorja omejena. Glavnina opravil združenih traktorjev je bila izrecnega transportnega značaja, ki je do gotove mere prišla v korist združnikom in jih razbremenila pri delu na kmetiji.

Iz tega sledi potrjeno, da pomenijo mezdni stroji za posamezni kmetijski obrat pravzaprav samo delno mehanizacijo dela in da morejo strojne postaje — zaradi dragine strojev — biti opremljene samo s stroji, ki jih je mogoče mnogostransko izkoristiti. To pa je v kmetijstvu pravzaprav le traktor. Sicer je danes po zaslugi sistema traktorjevih priključkov na hidravlični dvig mogoče napraviti tudi mezdni traktor mo-

bilen za vsa kmetijska dela (tudi za okopavanje, osipanje, branje, grabljanje), toda to je v naših kmečkih pogojih mogoče in rentabilno samo pri traktorjih manjše zmogljivosti, ki pa so potem za druga opravila prešibki in predragi — torej nerentabilni.

Z ozirom na to, da opravlja mezdni traktor v glavnem le transportna dela, je za njegovo rentabilnost na eni strani in za čim višjo korist kmetovalcev, ki jim je namenjen — predvsem v krajih, kjer prevladujejo kmetije z 2 do 10 ha zemlje (ki so omejene povprečno le na 1 polnovredno vprežno žival) — potrebno, da razpolaga zadruga ali strojna postaja z mezdni traktorjem z odgovarjajočim številom priključkov. Zgoraj omenjeno poročilo namreč kaže, da je v krajih z manjšimi kmetijami bil — kar tiče kmečkih opravil — mezdni traktor najbolj zahteven za vožnjo hlevskega gnojia.

Iz vsega, kar sem pripomnil glede mezdni strojev, kot zaključek le še tole:

1. Mezdni stroji so našim povprečnim kmetijam v veliko korist. Njihova prednost je prav očitna v primerih večjega meznega traktorja s priključkami, pluga in krožne brane, nadalje pa strojev, ki jih pozameznik rabi le v daljših razdobjih, ki pa pomenijo silno olajšanje dela (n. pr. goseničar, stroji in naprave za kopanje, spravljanje in planiranje zemlje, stiskalnice za seno in slamo, parilna baterija itd.).

2. Kar tiče poljskega dela — kjer je osrednje vprašanje vprežna sila — nam mezdni traktor kot najbolj zahtevan problema delovne sile v potrebni meri še ne reši. Mezdni stroji so v tem pogledu samo polovična stvar in bodo to v

praksi tudi ostali, kajti njihova kapaciteta po površini je omejena.

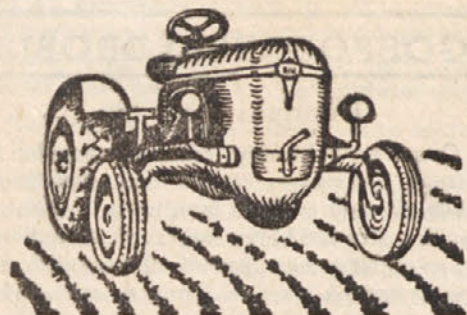
3. Navzlic temu in tudi še drugim hibam, od katerih smo glavne spoznali, in ki se bodo vedno pojavljale, so in bodo ostali mezdni stroji bodisi združni, deželni ali privatni potrebni in koristni, ker izpolnjujejo omejene možnosti mehanizacije zasebnih kmetij s tem pa razbremenjujejo našega kmečkega človeka in večajo produktivnost njegovega dela in tudi površine, ki jo mora obdelati.

Kaj pa skupni kmetijski stroji?

Videli smo, da pri pretežni večini naših kmetij potrebne zasebne mehanizacije ni mogoče vpeljati in da tudi mezdni stroji ne prinašajo zadovoljive in odločilne rešitve problema. Položaj na naših kmetijah, ko mora ena oseba poleg pridomnih opravil in dela v gozdu povprečno obdelati še 5 ha kmetijsko obdelane zemlje, zahteva v mehanizaciji novo smer in odločnejše korake naprej.

To še toliko bolj, ker vidimo, da enostransko usmeritev proizvodnje na pridelovanje krme in na živino lahko povzroči resne gospodarske pretresljaje in ko je zaradi tega in zaradi očitne plodnosti zemlje potrebno, da sejemo žita in pridelujemo okopavine. Končno pa zahteva nove smeri tudi dejstvo, da bi z zasebno nadaljnjo mehanizacijo večali samo mrtvo oz. obrabljačo se premoženje kmetije, s tem pa samo večali neskladnost med tem in obratnim oz. delujočim premoženjem naših kmetij.

(Se nadaljuje!)

Obvestila NAPREDNIH GOSPODARJEV

Izplačljivost sedanje naše prašičereje in detelja ter paša

Slabe cene za pitane prašiče navdajajo naše gospodarje in gospodinje z velikimi skrbmi. Mnogi, premnogi, predvsem oni, katerim gospodarske okoliščine dopuščajo (če je pri hiši še kaj lesa ali pa, če se še drugod „vjamie kak groš“) so začeli prašičerejo za **trg docela opuščati**, drugi so jo jeli omejevali na najnujnejše potrebe domače hiše, tretji vendar, kateri so primorani iskati še nadalje v prašičereji skromen dohodek in kateri razpolagajo z zadostnimi krmskimi površinami, skušajo nekako s **pocenitvijo reje in pitanja** doseči vsaj nekolikšno donosnost reje ščetinarjev. Pocenitev reje peršutarjev in tudi pitancev pa se dá doseči z večjim pokladanjem zelene krme poleti, pozimi pa s pokladanjem drobirja ali posušene fine detelje oz. semenega drobirja.

Tudi sezonsko pitanje se dá s **sočno zeleno deteljo** zelo poceniti. Do teže 50 kg bi odstavljenemu pujsku zadostovala na dan samo sočnozelena deteljica ali lucerna (kolikor je žival hoče žreti), 1 do 1½ kg žitnega zdroba in 2 l posnetega mleka.

Po dosegi te teže bi začeli pokladati lahko shlajen parjen krompir, poleg tega pa bi dodajali še 2 do 3 kg fine zelene krme (detelje) dnevno. Posušene zelene krme pa bi zadostovalo na dan in žival ¼ do ½ kg. Če bi

dali potem še kake 3 litre posnetega mleka (ali mesto tega ¼ kg mešanice iz oljnih tropin in ribje moke), bi si lahko **prihranili** vsak **dodatek dragega žita**.

Tudi paša svinj v posebej ograjenih in oskrbovanih pašnikih bo morala pri naših večjih, predvsem podjunjskih in gorjanskih gospodarjih, priti bolj do veljave, če bomo hoteli spriči današnjega tržnega razvoja ostati sploh še prašičerejci. Kako zelo vpliva paša na razvoj za pitanje namenjenih pujskov, naj vam povem naslednji primer:

Na nekem kmetijskem zavodu so kmalu po odstavitvi razdelili gnezdo pujskov v dve skupini. Pri prvi skupini so takoj že uvedli tako imenovano „brzo“ pitanje, to se pravi, začeli so pujske krmiti pretežno z ječmenovim in koruznim zdrobom, malo krompirja in obilno posnetim mlekom. Druga skupina sicer prvotno enako razvitih pujskov se je morala preživljati edino s pašo in z malenkostnim dodatkom druge krepkejše krme.

Po nekaj tednih oz. mesecih so obe skupini prašičev dali v skupen svinjak ter začeli obe skupini enako krmiti oz. enako pitati. Prašiči prve skupine (ki so jih takoj že od vsega začetka pitali) so tehtali po 61 kg, pujski druge skupine, kateri so se morali po odstavljanju preživljati pretežno le od paše,

so tehtali samo po 37 kg. Po 3 mesecih so pujski prve skupine pokazali zvišanje teže za 48 kg in dokončno težo 109 kg, pujski druge skupine (pašni pujski) pa so pridobili v istem času na teži po 71 kg in so po tem času tudi tehtali po 109 kg. Dnevna prirast na živi teži je v dobi prvega pitanja pri prašičih z začetnim „brzim“ debeljenjem znašala po 550 gramov, pri pašnih pujskih pa 800 gramov. Le-ti pa so vsekakor požrli znatno več krme kakor že v začetku na brzo pitani prašiči. Pašne svinje so v dobi prvega pitanja v prvem mesecu požrle na dan po 2,7 kg, v drugem po 3,2 kg, v tretjem po 3,8 kg pitovne krme (ječmen, krompir in posneto mleko); v začetku že na brzo pitani prašiči pa so v času prvega pitanja v istih časovnih razdobjih požrli le po 2,4 kg, 2,4 kg in 2,6 kg pitovnih krmil.

Uspeh paše oziroma zelene krme v prvi dobi rasti odstavljenih pujskov je torej obstojal v tem, da so se pri pašnih prašičih tako zelo razvila želodec in čreva ter sposobnost za izrabo pitovne krme in za povečanje teže, da so pašne svinje pri pitanju že v 3 mesecih dohitele pujske, ki so jih že takoj po odstavitvi začeli pitati z dragimi krepkimi krmili. Paša nam je torej pomagala prihraniti pri pitanju znatne količine žita in mleka.

Agrarni svetnik Vernik.

Odvračanje pašnih bolezni naše živine

(Nadaljevanje)

Glede črvice pljučne kuge pravi stari Dular:

„Na močvirnatih krajih in iz stoječih voda dobí živina s krmom in pljačo zarodke metljajev. Iz teh se razvijejo in naselijo v pljuča in bronhije kakor nit tanke, ovčje do 7, a svinjske do 3 cm dolge glistice (črviči, metljaji).“

Žival pojé zarodke poleti, a v jeseni se razvije bolezen. Od početka se pojavi katar v pljučih, t. j. zamolkel kašelj in deloma izcedja iz nosa. Ovce krehajo posebno hudo v soparnih hlevih in po dolgotrajni hoji. Sem ter tja izmetavajo med kašljem cele klopčice žlez. Če vidimo v sluzi metljaje (glistice), vemo, da imamo opraviti s pljučno metljavico. Ovca žre in prežvekuje, a vendar od dne do dne bolj hujša; pujske žre, kašlja in hira, postane bolehavce. Sčasoma se pridružita bledica in živinče utegne poginiti vsled splošne oslabelosti. Z zdravitvijo ne dosežemo nič. Najboljše je, da krmimo bolehavce s tečno krmom, da jih ohranimo pri moči, ali pa, da jih pokoljemo.“

Glede metljajev (črvov) v pljučih bi še pripomnil, da na okuženih pašnikih čestokrat zadostuje za nadaljnje širjenje bolezni že samo vlaga, katero daje rosa. Na črvivi pljučni kugi se torej lahko okužijo sicer suhi pašniki in travniki. V rosi namreč lezejo li-

činke metljajev (črvov) po travi navzgor in jih na ta način dobi živina pri paši vase. Zato se na tako okuženih pašnikih priporoča pasti samo, čim je zginila rosa, torej ne ponoči, čeprav je sicer nočna paša tako zelo priporočljiva.

Razen osuševanja pašnikov imamo proti okužbi z različnimi metljaji (črvi) in različnimi pašnimi boleznimi **važno obrambno sredstvo**, ki nam dvojno koristi in sicer s pokončevanjem polžkov in metljajev (črvičkov), ki povzročajo bolezen in z — gnojenjem. So to **nekatera umetna gnojila**.

Proti metuljavosti okuženih pašnikov priporočajo, da trosimo na 1 ha površine spomladi 400 kg tomaž. žlindre pomešane s finim prahom 50 kg modre galice (Kupfervitriol). Tudi spomladi uporabljena mešanica, obstoječa iz 150 kg apnenega dušika in 300 kg tomažev žlindre koristi. Konec ju-

nija ali v začetku julija bi vendar bilo to gnojenje ponoviti. Predvsem mokre lege pašnikov in robove jarkov bi bilo potrositi s temi gnojili.

Ker so razni polžki najnevarnejši **posredni prenašalci** omenjenih pašnih bolezni se proti njim ne priporoča samo uporaba navedenih umet. gnojil ampak tudi pogosto trošenje **žganega apna** ali **mešanega apna**, katerega dobite v juliju še za ceno šil. 152 za 1000 kg, dočim bi pozneje stal že 155 šil. Delj kot 7 km od žel. postaje oddaljenim gospodarjem plača Dež. kmet. zbornica tudi **prevoz apna** v primerni višini.

Zaradi morebitnega zdravljenja pašnih bolezni pa se v danem primeru obrnite na **živinozdravnika** vašega upanja. Jaz sem vam povedal samo to, kar sem v svoji kmetijski praksi mimogrede doznal.

Vernik.

Na neki ameriški farmi je nedavno krava, ki so jo umetno oplodili s poprej umetno zmrznjenim semenom, rodila svoje prvo tele. Če se bodo tudi nadaljnji poskusi v isti smeri izkazali kot uspešni, ima ameriški državni zavod za plemensko rejo v načrtu na splošno omogočiti in posredovati to metodo vsem živinorejcem. Ker se da umetno zmrznjeno seme mnogo dalj časa hranjevati, bi v bodoče zadostovalo precej manjše število visoko kvalitativnih plemenskih bikov. (AND/United Press.)

Kaj bomo delali ...

... na polju

Zito dozoreva. Pomnimo, da pri rži ne smemo z žetvijo nikoli čakati, da bi docela dozorela, da bi se zrnje popolnoma strdilo. Žanjemo jo, ko je dosegla voščeno zrelost, ko je notranost še malce mehka, približno kot vosek. Listje tedaj rumeni, bilke pa so še gibke in v vrhnem členku še sočne. **Zrnje se še ne more zlomiti preko nohta**, toda je že blizu tega. Prezrela oz. docela zrela rž daje zrnje s slabo barvo in se rada osiplje. Prezrela slama je tudi manj vredna in slabše uporabna za razne namene.

Rž je treba po žetvi takoj povezati in postaviti. Snopov ne vezimo predebelih, predvsem letos ne, ko je žito tako visoko in močno v plevelu. **Ne vezimo snope rži premočno.** Rž je v snopih zelo občutljiva za dež. Ako dežuje na nje 2 — do 3 dni, že rž odganja. Snopov vendar ne vozimo, preden ni zrno docela trdo, listna kolenca pa rjava. Močno plevelno rž vezimo v snope bolj visoko, nad sredino slame. Ko jih vozimo domov, morajo biti snopi pod pasovi suhi.

Žanjemo sedaj tudi jari ječmen. O tej žetvi smo se menili že v zadnjih „Obvestilih“. Tudi nekatere sorte pšenice, predvsem Avstro-Bankut, bodo začele že dozorevati. **Pravi čas žetve pšenice** vendar je, ko zrna vrh klasa popolnoma zrela, v sredini klasa pa voščena. Naš kmetovalec pravi, da pšenica devetkrat barvo spremeni, preden zori.

Marsikje pozni krompir še **osipavajo**. Pravi namen osipanja je, da pride krompirju več stebela v zemljo, da se tudi više na njem napravijo podzemne živice in se na njih koncih razvijejo gomolji. Če bi po deževnih tednih meseca junija hotelo biti „suho“, na lahkih peščenih tleh ne smemo osipati, da ne potrošimo preveč vlage. Če z osipanjem zagrnemo spodnje liste, jih moramo odgniti, ker sicer uvenejo.

Rahljamo, čistimo in redčimo **našade pese in koruze**. Ponekod je pri koruzi tudi v navadi trebljenje obrastkov. Včasih so priporočali opleti vse obrastke, ki poganjajo iz kolenc v zemlji. Sedaj tega ne priporočajo več. Trebljenje obrastkov po večini kviri in zmanjšuje pridelek. V Ameriki so dokazali, da se pridelek pri tem zniža za 3 do 15 %, v Rusiji so prišli do zaključka, da trebljenje zmanjšuje pridelek za 2 — 8 q na hektar.

... na travnikih

Končavamo košnjo. Gnojimo po potrebi še z nitramonkalom in kalijem ali pa z gnojnicco. Če bi hotelo po obilnem dežju v juniju nastajati **sušno vreme**, bi izvedli, kjer je priložnost dana, in obstoja potreba, tudi **poletno namakanje**. Po košnji bi pustili travnike 10 do 14 dni popolnoma suhe, da se strnišče zopet zaceli. Podnevi namakamo, če je oblačno, drugače pa samo ponoči.

... pri živini

Pri molznicah v hlevu upoštevajmo njihovo višjo poletno molznost po potrebi s primerno krepko krmom. Vprežne živali naj dobijo poleg zelene krme še zrnja. Tudi je priporočljivo, če damo vprežnim živalim možnost kopanja. Mladi živini, ki je čez dan na paši, se priporoča dati dobrega sena.

Svinje naj bodo čez dan stalno v tekališču, ako je v njem preskrbljeno za primerno senco in tudi za možnost shlajenja v vodi.

Kokošim nudimo zadosti prašne kopeli zaradi zavarovanja pred mrčesom. Pa tudi kurnice razkužimo z apnenim beležem.

... v sadovnjaku

Po košnji napravimo pod kapi dreves luknje ali zaseke, te zalijemo s prav močno razredčeno gnojnico in dodatkom pepela in superfosfata. Če bi hotelo biti sušno, zalivajmo z vodo. S prepolnega sadnega drevja obiramo slabše plodove. Redčenje pospešuje razvoj ostalih plodov. Odstranjujemo nepotrebne vodne poganjke.

... na zelenjavnem vrtnu

Redčimo pregoste setve, posebno korenje in peteršilj. Nežne rastlinice že s pridom uporabimo v kuhinji. Sadimo kolerabo, brstnati kapus in pozno zelje. Ponovno sadimo solato, zlasti rumeno endivijo, pa tudi korenje in redkve ter ponovno sadimo nizki fižol. Sajenje graha se navadno ne izplača, ker ga uniči plesen. Pripogibanje in zavijanje listov pri čebuli in česnu, da bi prej dozorela, ni umestno. S tem pretrgamo rast, ustavimo nadaljnji razvoj in zmanjšamo trpežnost čebule in česna.

Kočuški.

Penicilin proti rastlinskim boleznim

Penicilin smo uporabljali najprej proti boleznim, ki mučijo človeka, potem se ga je začelo posluževati živinozdravništvo in živinorejca, sedaj pa tudi rastlinozdravstvo. Zelo majhne količine penicilina onemogočijo črnenje krompirja, zavijanje listov in stročja pri fižolu, gnilobo pri špinaci in radiču itd. — Kar velja za penicilin, isto velja tudi za druge antibiotike kot streptomycin, aureomicin itd.

Do sedaj vemo, da so antibiotiki zdravila za ljudi, živali in rastline, istočasno pa tudi dražila za hitrejšo rast, za odebeljenje, za zvišanje nešnosti pri perutnini itd. — Jasno pa je, da bodo imeli antibiotiki tudi kakšno senčno stran, poleg še vedno previsoke cene.

KOLEDAR

Petek, 8. julij: Heliodor
Sobota, 4. julij: Urh, škof
Nedelja, 5. julij: Ciril in Metod
Ponedeljek, 6. julij: Izaija, prerok
Torek, 7. julij: Vilibald
Sreda, 8. julij: Elizabeta
Četrtek, 9. julij: Nikolaj in tovariši

SPOMINSKI DNEVI

3. 7. 1852 Odkritje Prešernovega nagrobnika v Kranju.
4. 7. 1846 Rojen na Ježici pri Ljubljani literarni zgodovinar Franc Levce — 1934 Umrla Marija Curie Skodłowska, ki je odkrila radioaktivne snovi.
5. 7. 1843 Izšla Bleiweisove „Kmetijske in rokodelske novice“ — 1944 Partizani napadli orožniško postajo na Dječah.
6. 7. 1835 Utonil v Savi pri Tomačevem Prešernov prijatelj Matija Čop.
7. 7. 1935 Umrli svetovnoznani sadjar Ivan Vladimir Mičurin.
8. 7. 1809 Rojen v Krapini narodni buditelj in književnik Ljudevit Gaj, sestavljal „gajice“ — 1944 Borba z Nemci v Zgornjih Libužah pri Pliberku.

Zgornja Vesca

Človek skoraj zamudi, kdaj mine čas. Saj se nam zdi, da še ni dolgo, ko smo vzdihovali po soncu, toploti in zelenju. Zapihal je dih južnih sap, malo smo se pogreli ob prijetni sončni toploti, saj hude vročine letos še nismo občutili, pa že smo prikorajčili polovico letošnjega leta. Kako si kmet ob vigradni setvi sestavlja načrte ter stavi nade in upe v čas zorenja in žetve, pa kakor sen zdrkne mimo njega par tednov in že ga kliče travnik in njiva, naj pride in pospravi, kar mu je mati narava darovala, da z njim preživi sebe, svoje in še mnogo drugih. Lep in v zvišen je poklic kmeta, samo, da se v splošnem tako omalovažuje. Ni tovarna, ne obrt ali kateri koli drugi poklic rednik človeštva, ampak kmet je, ki skrbi za največjo in najnujnejšo pogonsko silo na svetu in to je prehrana za ogromne množice ljudstev sveta. Vsako leto pa ima tudi svoje muhe. Zmiraj je še ostal na svetu boj med dobrim in hudim. In to hudo prinaša tudi kmetu letno svoje težave v obliki neurja, toče, mraza, suše in še po mnogih drugih škodljivcih.

Tudi letos je pozna slana naprava po naših sadovnjakih in poljskih posevkih precej škoda. Vendar moremo v glavnem letos poročati še kar o dobrih izgleh za letino. Do sedaj še vse dobro kaže. Vse žitarice so kar v najlepšem redu in nam pogled na nje obuja prav veselo upanje. Krma in detelja prve košnje je dala letos prav obilo pridelka.

Tudi naši čebelarji se letos sladko držijo in pravijo, da je le malo takih medenih let kot letos. Saj je tudi zadnji čas, da je za sedmimi slabimi letinami sledilo leto, ko se spet cedi po naših čebelnjakih med.

Št. IIj

Minulo nedeljo je na nekem ovinku pri Št. Ilju nek avto požarne brambе zdrsil in strmoglavil čez cestno brežino. V avtu, ki se je prekucnil, se je nahajalo osem oseb. Mizarski pomočnik Jožef Miškulin iz Št. Ilja in upokojenec Ernst Breschan sta pri tem utrpela občutne poškodbe in so morali oba prepeljati v bolnišnico v Celovec.

Djekše

V Zgornjih Krčanjah pri p. d. Pavliču je minulo soboto udarila strela v gospodarsko poslopje. V hlevu je strela ubila eno kravo, streho pa je zajel ogenj. Z brzo gasilno akcijo so mogli domači preprečiti, da se ogenj ni razširil.

Prometne nesreče teden za tednom naraščajo

Kakor poroča APA se je minuli teden pripetilo na avstrijskem področju nič manj kot 833 prometnih nesreč. Pri teh nesrečah je bilo 601 oseb poškodovanih in 22 ubitih. Te številke kažejo spet o porastu prometnih nesreč. V 37 primerih so vozniki pobegnili, v 26 primerih je bila vzrok nesreče pijanost voznika. Samo v torek so bile zaradi prometnih nezgod na avstrijskih cestah 4 osebe ubite.

Požarov je bilo v preteklem mesecu v Avstriji 71 z doslej prijavljeno škodo v znesku 2.617.000 šilingov. Kot vzroke, ki so požare povzročili, so ugotovili v 25 primerih zanemarjenost, v 2 primerih požig, v 1 primeru požig po otrokih, v 15 primerih strela, v 2 primerih samovžig, v 2 primerih kratki stik, v 4 primerih gradbene pomanjkljivosti, v 1 primeru tehniške nedostatke, v 19 primerih pa še vzroke niso ugotovili.

Nove najdbe krompirjevega hrošča

Vedno znova javljajo iz raznih krajev naše dežele o novih najdbah tega nevarnega sovražnika krompirja. Na njivi posestnika Tomaža Lučovnika v Dovčji vasi pri Žihpoljah so našli večjo množico ličink in tudi v Kotmari vasi so izsledili krompirjevega hrošča.

Po naši zemlji

„Miklova Zala“ na velesesjmu v Trstu in na „Mariborskem tednu“

Slovenska prosvetna zveza je iz Trsta prejela kratko telegrafsko vabilo:

„Izkoristite ugodnosti velesesjma za obisk Miklove Zale v Trstu!“

Slovensko narodno gledališče za Svobodno tržaško ozemlje namreč to ljudsko igro v devetih slikah prireja v velikih uprizoritvah med dnevi velesesjma, ki se je pričel 27. junija in bo trajal tri tedne, na stadionu „Prvi maj“.

Ljudska igra „Miklova Zala“, ki jo je v največji priredbi spisal Fran Žižek in opremil s scensko glasbo Rado Simoniti, si je našla pot na slovensko ljudstvo in poklicno gledališče in si je osvojila publiko.

Z zadoščenjem nas navdaja zavest, da misel preproste a junaške zgodbe Miklove Zale med narodom ne more umreti in je postala čudovita usoda slovenskega dekleta iz naše Koroške last vsega naroda, naroda v zamejstvu in naroda v svoji domovini. Kajti ob tej priložnosti omenjamo, da bodo igrali „Miklova Zala“ tudi v dnevih velike gospodarske prireditve na „Mariborskem tednu“ v okviru bogatega kulturnega in športnega programa.

Povest Miklove Zale, ki je zrasla na koroških tleh, je vsemu slovenskemu ljudstvu tako zelo blizu, ker nam vsaj do neke mere pojasnjuje, kako se je mogel slovenski človek vzdržati na stoletni pritisk in vztrajati na koščku zemlje,

ki so mu jo venomer izpodbijali. Na to skrivnost, kako se je narod ohranil dolga stletja, nam odgovarja Miklova Zala s svojo trdno vero v pravično stvar in s svojo žilavo vestoto zemlji, svojim in sebi. Povest o Miklovi Zali je zgodba o zvestobi, ki raste v junaštvo in dejanja.

Zato ni čuda, da se ljudje ne naveličajo prisostvovati igri „Miklova Zala“, kjer koli in kadar koli jo uprizorijo in jim ni nobena pot in napor pretežka. Kjer koli se govori o koroški govorici je povsod pridobila ljudska igra „Miklova Zala“ nešteto prijateljev. Z odra začenja med množico domačnost, zdi se, da je zgodba, ki so jo gledali pravzaprav njihova zgodba, čutili so, da je usoda Miklove Zale pravzaprav njihova usoda.

Stoletja so minula, a še so ostali na naši zemlji Serajniki in Mikli pa tudi Davorini pa tudi Zale so ostale in kakor nekaj zvesti sebi, svojim in zemlji ter z neomajno vero v pravično stvar.

Kakor slišimo, nameravajo igro „Miklova Zala“ igralci iz St. Jakoba in okolice tudi letos prirediti v velikem stilu na prostem na zgodovinskih tleh v Svatnah. Če bodo izvedli misel, ki jo ljudstvo iskreno pozdravlja, bo spet velika kulturna manifestacija, ki bo privabila staro in mlado iz vseh predelov naše zemlje.

Mladinski izlet na morje

„Na morje, na morje se peljemo.“ Po vaseh v Zilji, na Gurah, v Rožu in v Podjuni se je zadnje tedne govorilo o predvidenem izletu naše mladine v Koper, na morje. Dnevno so prihajale nove prijave: ta mladinec še ni videl morja in bi se ob tej priložnosti tako rad peljal zraven; ona mladinka pa sploh še nikdar ni bila v Jugoslaviji, zato tokrat ne bi hotela zamuditi ugodne prilike. Res, kar razveseljivo jih je bilo gledati, kako so skrbljivo prinašali potrebne dokumente, in že na obrazih je bilo čitati navdušenje, s katerim so se pripravljali na izlet. Teden dni pred odhodom je bilo prijavljenih okoli 150 fantov in deklet in še bi se jih prijavilo, toda število udeležencev je bilo omejeno in je bilo treba celo od prijavljenih za tokrat črtati skoraj polovico. Bodo pa prišli za gotovo tudi še na vrsto, saj ta izlet nikakor ni bil zadnji, marveč več ali manj začetek.

Preteklo soboto zjutraj se je zbralo v Področici osemdeset mladincev in mladink, ki so po pregledu potnih dovoljenj nastopili vožnjo v Jugoslavijo. Vladalo je veselo, v pravem pomenu besede mladinsko razpoloženje, res izletniško vzdušje, ki se je stopnjevalo vedno bolj. Mnogi izmed udeležencev izleta se prej še niso poznali med seboj, toda skupna vožnja na

skupni cilj jih je hitro združila in povezala v eno samo družino; ni bilo več razlike med Ziljani, Rožani ali Podjunčani, bili so vsi le slovenska koroška mladina, na poti k morju, kamor jo je povabila bratska mladina LR Slovenije.

Na Jesenicah sta koroško mladino pričakovala dva zastopnika glavnega odbora mladinske organizacije Slovenije. V lepih velikih „Fiatih“, katera sta imela vsak po 40 sedežev, se je pričela vožnja po lepi Gorenjski, proti Ljubljani. Vreme začetkom ni bilo ravno najlepše, posebno tja do Kranja je nebo zastirala lahka sopara, ki pa se je potem razpršila in pogledi izletnikov so segali daleč po sončni gorenjski deželi. Po deloma asfaltirani in deloma betonira-

poškodbe. Voznik pa je treščil z avtom na tla ter je utrpel težke poškodbe, da so ga v nezavestnem stanju prepeljali v bolnišnico.

Blizu Žrelca se je hotel voznik nekega traktorja, Jožef Hofstätter, izogniti neki konjski vpregi in je pri tem zavozil na kup gramoza. Ko se je traktor zaradi tega nagnil, je šofer padel z njega ter je bil lažje poškodovan. Traktor brez voznika pa je zdrvel čez cesto in podrl nek plot ter se zaletel v nek električni drog.

V Gorjah pri Otmanjah je na pristavi poscstnika Jakoba Jorana izbruhnil požar. Zgorelo je stanovanjsko poslopje in uta za vozove. Gašenje ognja je bilo otežkočeno zaradi pomanjkanja vode. Iz Št. Vida je prihitela na pomoč požarna bramba, ki je pripeljala vodo v tanku. Eden izmed mož požarne brambе je opremljen z masko vdrl v gorečo hišo in rešil gospodinjo njene prihranke.

Močno neurje na Koroškem

Minuli torek popoldne je divjalo na širnih področjih Koroške močno neurje, posebno v celovški kotlini. V mnogih krajih je padala tudi močna toča, v Ebene Reichenau na primer v velikosti golobjih jajc.

Na Kreuzbergu je strela udarila v neko orožniško telefonsko napravo. Dva orožnika sta utrpela poškodbe. Enega so prepeljali z ohromelemi prsti na obeh nogah v bolnišnico, drugi orožnik pa je zadobil lažje opekline.

Kmetovalci in kmečka mladina v nedeljo v Podravlje!

Slovenska kmečka zveza priredi v nedeljo, 5. julija 1953, izlet na posestvo slovenske kmetijske šole v Podravljah.

Kmetovalci in kmečka mladina, pa tudi vsi drugi imajo priložnost, da si ogledajo posestvo, ki bo od slej naprej središče in žarišče za napredek in podvig naših vasi.

Vsakdo je k udeležbi prisrčno vabljen!

Zbirališče je od 9. do pol 10. ure na šolskem posestvu. Nato ogled objektov in zemljišč ter demonstracije dela s priključki k traktorju Steyr 80 a na hidravlično dvigalo.

Popoldne obisk Baškega jezera.

Prometne zveze:

Podjuna in Srednji Rož: Z jutranjim vlakom

v Celovec in od tam ob 7.32 z vlakom proti Beljaku do postaje Podravlje (Föderlach).

Velikovec, Kotmara ves, Bilčovs in Borovlje: Z jutranjim avtobusom v Celovec in od tam, če ne dosežete več vlaka ob 7.32, ob 8 uri z avtobusom izpred glavne železniške postaje proti Beljaku do postaje Vernberk (Wernberg-Gemeindeamt).

Zgornji Rož in Zilja: Z jutranjim vlakom v Beljak in od tam ob 8.45 uri v Podravlje.

Prometne zveze iz Podravelj: proti Celovcu:

13.41, 15.41 in 17.45 uri (prihod v Celovec 14.26, 16.30 in 18.33); proti Beljaku: ob 12.31, 14.40, 16.57 in 18.12 uri (prihod v Beljak ob 12.42, 14.52, 17.10 in 18.25).

ni cesti sta avtobusa kar požirala kilometre, mimo so švigala naselja, polja, gozdovi in nena- vadno hitro so se ob straneh ceste pojavile prve hiše Št. Vida, zatem Šiška in takoj tudi mesto samo: Ljubljana, prestolnica Slovenije.

Samo kratke minute je trajal postanek v Ljubljani; mudilo se je namreč dalje, da si med vožnjo v Koper lahko še ogledamo tudi svetovnoznano Postojnsko jamo. Kratki trenutki postanka pa so kljub temu zadostovali, da so se posamezniki srečali z znanci, s sorodniki. Pozdravili smo se tudi z Vlasto in Julijanom, ki sta lani obiskala naše kraje z etnografsko skupino. Potem pa spet v avtobuse in šlo je dalje, cilj: Postojna. Nekoliko dalje od Vrhnik, pri Dolnjem Logatcu, je prometni znak kazal, da je cesta v popravilu; avtobusa sta krenila na stransko pot in se šele v Planini ponovno vrnila na glavno prometno cesto. Z visokih serpentin je bil krasen pogled na posamezna poslopja ob cesti; tukaj je tekla stara meja, ki je krivično ločila brate od bratov. In avtobusa sta se spet začela spuščati v dolino, kjer se je kmalu pojavila ob desni strani ceste rumena tabla z velikim črnim napisom: „Postojna“. V restavraciji ob jami še kozarec malinovca, nato pa je zapiskala mala lokomotiva jamske železnice in potegnila dolgi vlak obiskovalcev več kilometrov daleč v podzemlje.

O naravnih krasotah svetovno znane Postojnske jame je bilo v našem časopisu povedano že mnogo, zato bodi tokrat poudarjeno le na splošno, da večina udeležencev prej še ni videla teh čuda in so mladi obrazi kar ostrmeli ob pogledih na prekrasne stalagnite in stalagmite. V „koncertni dvorani“ je nastopil pevski zbor iz Št. Vida v Podjuni, ki se je pod vodstvom pe- vododje Hanzija Kežarja polnoštevno udeležil izleta. Mogočno so odmevali akordi koroške narodne in se še dolgo odbijali od visokih sten ter se polagoma izgubljali v stranskih dvoranah in hodnikih.

Spet so zabrnili motorji in avtobusa sta zapeljala dalje po slovenskem Krasu, dokler vožnja ni prekinila kontrola na bloku Rižana. Tukaj se začel konca B tržaškega ozemlja, ki je na podlagi italijanske mirovne pogodbe pod jugoslovansko vojno upravo. Prijazen miličnik je prevzel potna dovoljenja in jih ponesel v pisarno; ko pa je zvedel, da so izletniki iz Koroške, se je takoj spet vrnil in nasmejanega obraza povedal, da je tudi on Korošec, doma na južnem podnožju Pece. Ob izmenjavi spominov na skupne znane kraje jugoslovanske in avstrijske Koroške je čas pregleda dokumentov hitro minil in šlo je naprej proti Kopru. Na opozorilo šoferja so se pogledi usmerili proti zapadu, kjer se je v daljavi lesketalo — morje. „Poglejte, morje!“ je vzklilnil ta in oni, v tem pa je avtobus že zavil okoli ovinka in zadržal po ozki useki; trenutno je bil pogled na morsk gladino

(Nadaljevanje na 8. strani)

ZA GOSPODINJO IN DOM

Tudi za otroka velja:

Lakota je najboljši kuhar

Dejstvo, da predvsem matere edinčkov tožijo, da njih ljubljenci nimajo teka, nam je zgovoren dokaz, da je netečnost premnogokrat posledica napačne vzgoje in prevelike materinske ljubezni. Seveda pa obstajajo lahko pri otrokih poleg duševnih tudi telesni vzroki slabega teka. Tako na primer lahko povzročajo slab tek dolgotrajna vnetja žrela in nosa ter podobno. Največkrat pa je netečnost duševnega izvora: nervozna preobčutljivost, razdražljivost; torej nekakšna prirojena slabost živčevja, ki jo je otrok podedoval od staršev, je z malo izjemami vzrok, da otrok malo je. Čim je otrok ožigosan, da je nervozen in da ne je, tedaj običajno nespametna mati to dejstvo še poudarja in s tem stanje

še poslabša. Iz vsake malice že naredi važen dogodek, okrog katerega se vse vrti in preveč govori. To stalno govorjenje vzbudi pri otroku nekako bolezensko kljubovanje in odpor proti jedi. Otroci zavračajo hrano ali jo zaužijejo šele po dolgem prigovarjanju in z različnimi ceremonijami. Pri drugih otrokih povzročajo že sam pogled na krožnik krik in vik. V vseh teh primerih je lakota najboljši kuhar. Najprimernejše je, da skriš število obrokov na tri dnevno. Če otrok odklanja tudi te obroke, pustimo na primer kosilo nedotaknjeno, ga spravimo za večerjo in mu pogretega še enkrat ponudimo.

Naslednji dan ponovimo isto in videli bomo, da več kot tri dni ne bo stradal noben otrok, čim bo videl, da imajo starši resno voljo, ki se ji mora otrok pokoriti. Če prične potem otrok jesti, morajo starši to imeti kot nekaj samo po sebi umevnega in se ne smejo temu čuditi. Ne smemo pa tem slabojedcem dajati med obroki kakršnih koli slaščic. Vzrok neuspeha je iskati v nediscipliniranosti staršev, kajti starši so pogosto prenervozni in preplašeni, da bi izvedli dosledno kuro stradanja.

MODA

Leva obleka je namenjena za šolarko v toplih dneh. Obleka je brez rokavov, napravljena iz vistra-blaga. Krilo je nekoliko zvonasto in ima globoke gube. Obleka se nosi lahko brez ali s prav ozkim pasom. — Desna obleka za malo deklico je iz modrega svilenega platna. Zgornji del sliči kepu, spodnji del pa ima naložene gube.

Meso v konzervah kakor sveže

Ameriški potrošniki uživajo v primeri z našimi razmerami zelo mnogo mesnih konserv, manj pa svežega mesa. To je „zasluga“ zelo razvite mesne industrije. Potrošniki pa so vendar precej izbirični in industrija si mora prizadevati, da jim nudi kar najboljšo blago.

Dosedanja največja napaka konserviranega mesa je bila, da je meso spremenilo svojo naravno barvo, tako da je bilo temnorjavo ali celo zelenkasto črno. Do teh sprememb je prišlo zaradi majhnih količin železa, ki ga izločajo zlitine, iz katerih so narejene konzervne škatle. Železo je navadno raztopljeno v tekočini, v kateri je meso konservirano. Zaradi te spremembe barve meso sicer ni pokvarjeno, toda na pogled ni sveže.

Nedavno so raziskovalci v eni ameriških tovarn za konserviranje mesa odkrili sredstvo, ki preprečuje, da bi meso izgubilo svojo naravno barvo. Dognali so, da meso ne spremeni barve,

Sprememba okolja deluje dostikrat kot čudež. V krogu otrok, ki pridno in z užitkom jedo, bo mali izbiričnež izgubil svoj slabi tek. Veliki telesni napor, ki jim otrok ni dorasel, kot na primer dolga pot v šolo, povzroča zlasti pri edincu netečnost. Takega otroka pustimo pred jedjo dobro uro počivati in potem bo jedel z veseljem.

Pogosto je neješčnost otroka v zvezi z nezadostnim oziroma lenim žvečenjem. Otroci si napolnijo usta s hrano, ki jo pogosto obdrži dolgo časa v ustih in jo čakajo ure in ure. Pri otrokih take vrste moramo biti nekoliko popustljivi. Čeprav je tudi pri teh priporočljivo stradanje, moramo najprej poskusiti s tekočo hrano, to je s sladkanim mlekom, sadnimi soki, raznimi kašami in podobnim. Še bolj pa je, da puščamo take otroke jesti v družbi z otroki, ki imajo dober tek.

Poleg tega seveda lahko uporabljamo razna zdravila, ki pospešujejo tek, kot solno kislino in podobno, vendar mora biti najvažnejše pravilo, da se moramo pri prehrani otroka držati strogega reda. Ves dan v otrokovem življenju mora potekati po točnem urniku, v katerem je tudi točno odmerjen čas za uživanje hrane. Z mnogo ljubezni nam bo uspelo dobro vzgojiti tudi najslabše jedce.

če ima notranjost konzerve tanko aluminijasto prevleko. Pri tem je najbolj zanimivo, da postane konzerva baterija, tako da je pločevina pozitivni pol, aluminijasta prevleka pa negativni, medtem ko je vmesna tekočina elektrolit, to se pravi prevodnik električnega toka.

Poslej bodo izkoriščali to odkritje v mnogih ameriških tovarnah mesnih konserv, ki dajejo na leto več milijonov kilogramov konserviranega mesa, in sicer v konzervah po 1,035, 2075 in 3,07 kg.

Da ne bi mleko skipelo

Še vsaki gospodinjici kdaj mleko prekupi. Da teh nevedčnosti ne bo več, bi iz lastne izkušnje priporočala našim gospodinjam učinkovito sredstvo. Nabavite si lahko v steklarni „mlečni varovalec“ (Milchhüter) za 3.50 šil. Prepričajte se in zadovoljne boste s tem nasvetom.

H. O.

ZDRAVSTVENI KOTIČEK

Z novim sredstvom bolnik lahko sam obvlada bolečine

Večina ljudi se zdrzne že pri misli na bolečine in mnoge preplasi strah pred bolečinami že ob pogledu na zdravnika ali zobozdravnika. To je nekaj popolnoma naravnega. Zdjaj pa nudi novo sredstvo preprosto in varno možnost odstranjevanja bolečin — in strahu pred njimi — in to ne samo pri velikih operacijah, ampak tudi pri tako imenovanih „manjših“, a bolečih operacijah in zdravljenjih.

Z novim sredstvom bo lahko bolnik sam po svoji mili volji obvladoval bolečine. Vzemimo na primer osebo, ki ji je treba izrezati absces, odstraniti operacijske šive, očistiti opekline ali uravnati zlom kosti. Zdravnik bo dal v roko malo gumijevno masko, katero bo pacient dvignil k svojemu obrazu kadar bo hotel. Nekaj globokih dihov in bolečine bodo zginile. Pri tem pa ostane pri polni zavesti. Če se bolečine spet začnejo pojavljati, spet nekaj dihov in bolečine bodo znova izginile. Ko je zdravnik končal svoje delo, bolnik vstane in mirno odide. Med svojim obiskom ni trpel nobenih bolečin, ne čuti pa tudi nobenih posledic — kar je glavno — nobenega bruhanja ali omotice. To je nova pot boja proti bolečinam, ki jo omogoča nov izum.

Novi način obvladovanja bolečin, ki ga upravlja pacient sam, so preskušali na univerzi Duke štiri leta. Lahko rečemo, da je novi postopek naravnost zrevolucioniral zdravljenje lažjih primerov na univerzitetni kliniki. Zdjaj uporabljajo novi način v zdravniških ordinacijah, na postajah za prvo pomoč in v ambulantnih avtomobilih na potu v bolnico. Novo sredstvo, ki ga uporabljajo, je čista modra tekočina „trilen“, ki so ga že dolgo časa uporabljali le kot čistilno sredstvo. Po navdušenih poročilih zdravnikov univerze Duke je „odstranitev bolečin brez izgube zavesti bolj temeljita in trajna kot je bilo mogoče to do zdaj doseči s katerim koli drugim sredstvom.“

Trilen je brez nevarnosti, se ne vneme in ne eksplodira. Njegova uporaba je prijetna, povzroči prenehanje bolečin in ne povzroča razburjenja ali zmedenosti. Ves način upravljanja s tem sredstvom po pacientu samem je popolnoma varen. Če je kdo vdihaval toliko trilena, da izgubi zavest, omahne njegova roka z masko, in zavest se povrne že po 30 sekundah.

Bolečine se ne izražajo vedno v razmerju z njihovo jakostjo. In to lahko spravi v zmotno celo izkušenega zdravnika. Nikoli ne more zanesljivo vedeti, kako velike so trenutne bolečine na podlagi tega, kar pacient pripoveduje ali pokaže. Z anestezijsko, ki jo upravlja sam, pa lahko pacient sebi primerno skrbi za svojo zaščito. Samo on ve točno, kako bolečine občuti in samo on sam kontrolira, koliko leka potrebuje za olajšanje bolečin.

Trilen se je zlasti izkazal v porodništvu. V januarju 1949 je angleški kraljevski kolegij zdravnikov za ženske bolezni in porodničarjev objavil navdušeno poročilo, po katerem je trilen odločilno zmanjšal bolečine v večini primerov, ne da bi bila potrebna posebna spretnost pri njegovi uporabi.

Poskusi so kmalu pokazali, da lahko pri preprostih porodih trilen, ki se ga poslužuje porodnica sama z inhalacijskim aparatom, znatno olajšuje bolečine. Žene lahko že pred porodom vdihavajo tudi preveliko količino trilena brez škode za sebe ali otroka; med porodom pa lahko brez nevarnosti uporabljajo inhalacijski aparat nepretrgoma ali v presledkih vse dotlej, dokler se otrok ne rodi.

Lajšanje so preskusili tudi že v raznih drugih primerih. Pri raznih opeklinah so na primer s čiščenjem ran in drugimi posegi združene mučne bolečine. Razna do sedaj uporabljena sredstva za lajšanje bolečin so imela omejen

učinek, povzročala so bljuvanje in gnus pred raznimi jedmi in so imela še razne druge škodljive posledice. Trilen pa po dosedanjih ugotovitvah lajša bolečine, ne da bi zadrževal okrevanje. Celotni štiri letni deček, ki je imel hude opekline na stegnih in nogah, si je med vsem zdravljenjem s trilenom popolnoma uspešno in brez škode sam lajšal bolečine, ki niso bile male.

Uravnavanje zlomljenih kosti in zdravljenje izvinjenih udov je tudi zvezano s precejšnjimi bolečinami. Če pa zdaj pacient vdihne približno šestkrat trilen pred začetkom zdravniškega dela in vdihava trilen kolikor je potrebno tudi med uravnavanjem kosti ali udov, se ves postopek lahko opravi brez bolečin.

Nadalje je novi način pravi blagoslov pri raznih vrstah raka, pri katerih odpovedo druga sredstva za lajšanje neznosnih bolečin. V raznih primerih, glede katerih obstaja sum raka, izrežejo majhen del tkiva iz sumljivega okolja, ki ga nato pod drobnogledom preiščejo. S trilenom se to lahko zdaj napravi brez bolečin za pacienta. Vse kaže, da bo uporaba trilena po bolniku samem tudi zelo koristna za lajšanje močnih živčnih bolečin, pri motnjah obraznih živcev in pri raznih napadih migrene.

Specialisti univerze Duke so pred nekaj meseci izumili poseben nov inhalacijski aparat, ki je preprosto uporabljiv, ima vse varnostne naprave ter se je odlično izkazal.

Ker pacienti pri zobozdravniku ne morejo uporabiti trilenske maske čez usta, so izdelali za take primere posebno nosno masko. Tudi ta aparat se je že obnesel za lajšanje bolečin pri plombiranju in izdiranju zob.

Zdi se torej, da bo trilen napravil konec tudi bolečinam, ki se često pojavljajo pri navadnih zdravniških obiskih in pri zobozdravniku. Zavest, da ima človek v svojih lastnih rokah možnost odstranjevanja bolečin bo v znatni meri odstranila človeški strah pred zobozdravnikom in pred zdravniško pomočjo sploh.

PRAVNE ZADEVE

V PRIMERIH

Servitutna pravica pred sodnikom

Obiščimo o priliki kraje, kjer se — kakor mi slimo in upamo — deli pravica. Ko stopimo v sodno dvorano, slišimo ravno, ko pokliče sodnik:

„Pravna zadeva Petra Slabiča proti Matevžu Preširnu zaradi služnostne pravice. Stranke naj pristopijo. Vi, toženec Preširn, ste tožbo razumeli?“

„Sem razumel“, — odgovarja Preširn, — „ta tožba je čisto nepotrebna in je le škoda za čas!“

„No, to bomo še videli“ — pravi sodnik. —

„Najprej vas toži Slabič, da ste mu vodo zaprli, kjer je on od mladih dni napajal živino.“

Preširn trdi, da to ni res, da ni napravil nobene ograje, da ni izrekel nobene prepovedi in da lahko živino napaja naprej, kadar hoče, saj je vode dovolj, za več takih krave, kakor jih ima Slabič.“

„Pot si mi vzel k vodi“ — zavpije vmes tožitelj Slabič — „pot si mi zaprl. Z eroplanom pa ne morem spraviti krave pred vodnjak!“

„Zakaj pa se kapriciraš ravno na to pot; pojdi po svojem, potem pa na glavno cesto in po glavni cesti prideš od druge strani tudi do vodnjaka. Menda zaradi nekaj minut tvoje krave ne bodo še onemogle!“

Sodnik posluša nekaj časa ta prepir, ki postaja vedno ostrejši.

„Tiho zdaj — in kratko odgovorita na moja vprašanja“ — zakliče sodnik. „Vi, toženec, ali je Slabič res imel pravico napajanja?“

„Menda že, ker je vsa leta napajal pri tem vodnjaku, jaz ga ja ne potrebujem, imam boljšega.“

„To bomo zapisali“ — nadaljuje sodnik; „zdaj pa povejte vi, Slabič, kako vas toženec ovira.“

Tožitelj: „Zadnji del poti od mojega hleva do vodnjaka, ki pelje nekaj metrov čez Preširnov svet, je popolnoma zagrabil; s tem pa me hoče prisiliti, da moram živino gnati iz mojega posestva najprej na državno cesto, potem pa po cesti naokoli od druge strani do vodnjaka; to je najmanj četrt ure dolga pot za pešca, za gonjo živine pa še dalj.“

„Daj tvoje krave bolj zrediti, da bodo hitreje hodile, moje bi prišle v petih minutah“ — vpije Preširn vmes. Njegov zastopnik ga miri.

„No, zdaj smo si precej na jasnem“ — nadaljuje sodnik. „Dognali smo, da ima tožitelj pravico služnosti, katero mu toženec ne brani, ampak po mnenju tožitelja mogoče hudo otežkuje. Bržkone bomo morali razpravo preložiti in si stvar ogledati na licu mesta. Povem vam pa, Preširn, da se mi državna cesta vmes posebno ne dopade. Na cesti je vse polno vozov in avtomobilov, treba je spretnega gonjača in vse eno je mogoče tudi z njim težko. Jaz bom sedaj priče brez prisega zaslišal samo informativno, da vem, če bo treba iti na lice mesta. Naj pridejo priče tožitelja.“

Sodnik vpraša prvo pričo: „Povejte sedaj najprej na kratko, kar o tej stvari veste, prisegli boste pozneje.“

Priča A.: „Jaz vem samo to, da so pri Preširnovem vodnjaku od pamtveka Slabičevi napajali živino, ki so jo spustili iz hleva, pa je kar sama šla, pol pota po Slabičevem in kratko pred vodnjakom pa po Preširnovem. Sedaj je pa Preširn pot na svojem zagrabil.“

Sodnik hoče še vedeti, koliko časa je rabila živina do vodnjaka in pravi priča: „No, kaj bo — če na poti ni stala ali scale — par minut.“

Druge priče pravijo isto.

Sedaj pa se obrne sodnik na zastopnika tožitelja. „Kaže, kakor da je otežčenje tožiteljeve služnostne pravice napajanja vode pri toženčevem vodnjaku precej očitno posebno zaradi gonje po državni cesti. Vendar pa sem pripravljen iti na lice mesta, da si stvar ogledamo, da bomo z živino šli na cesto in vse lepo izmerili. Torej vi, toženec Preširn, kaj hočete, ali naj vas obiščemo?“

Toženec se čoha po glavi in gleda na svojega zastopnika. Ko je kratko z njim govoril, odide iz dvorane.

Toženčev zastopnik pa izjavi na kratko: „Če je tožitelj zadovoljen, priznam tožbeni zahtevek v obliki poravnave, da bo manj kolekov.“

Sodnik: „Se mi kar zdi, da je tako prav! Vsi pa še ena tožba med istimi strankami, ko pa Preširn toži Slabiča, to bomo obravnavali v osmih dneh. Za danes smo končali.“

Ivan Cankar:

Utrinki iz mladosti

Mladost v svoji daljini, tih lepoti je podobna temnosinjemu nočnemu nebu, razpetemu iz večnosti v večnost, posutemu s svetlimi zvezdami tako nagosto, da jih oči ne razločijo, komaj slutijo, te oči, trudne od dneva in od sanj. Časih se utrne zvezda, loči se od družic, plane v sijajnem loku do obzorja, zablešči se žarko ter ugasne.

V svojem mrtvem smehlaju, v svojem blestem miru je mladost podobna pokopališču. Beli spomeniki stoje pod cipresami, molče, od mesečine obžarjeni. Časih se zasveti drobna lučka na grobu, tu, tam, kresnica v temnem grmu; zasveti se, trenutno sladka misel, vztrepeče v rahlem nočnem vetru ter ugasne.

Ena drobna zvezda, ki se je utrnila z neba, ena skromna lučka, ki se je zasvetila na grobu, en begoten spomin, en sam ljub smehlaj iz preteklosti mi je v srcu drag, je dar božji, dobrot na kaplja zdravja in tolažbe. Kaj je mojemu bližnjemu? Kolikor meni. Reci prijatelju, reci tujcu besedo, pa če eno samo „dobro jutro“; beseda se je utrnila iz srca in je kanila v srce, tam je užgala drugo, zasijala z njo v enem plamenu in neznanki sta si bili sestri. Začuješ zdaleč melodijo, v duši se ti zgane, kakor slast in bolest — kdaj si slišal, kje to melodijo? Iz davnine je smehlaj pogledalo sinje oko — čigavo je? Poslušaj zgodbo, ki ni tvoja: ni še izzvenela zadnja beseda, že ti šepče srce tvojo zgodbo.

To je bilo tisto življenje, ki je prepevalo s škrianci in s soncem visoko pod nebom, se ni še dotikalo tal.

Pavla je imela kostanjeve lase, v bujne kite spletna; imela je velike, vesele oči; kamor se je ozrla, je koj vse zapelo od radosti in ljubezni in mladosti. Takrat ji je bilo petnajst let, mislim. Zmenila sva se bila, da se imava rada; in vse je bilo prav. Ljubezen je bila en kratek pozdrav, en topel pogled, en tih smehlaj.

Vroča mi je prihitela nasproti, ko sem prišel pod večer, da bi jo čakal za vrtom.

„Pridi k meni nocoj! Čisto sama bova! Oče in mati pojdeti v krčmo tarokirat. In ostala bosta do polnoči, sta rekla. Prav čisto sama bova, sama vse od večera do polnoči!“

Ko so sijale zvezde, sem se napotil na to veselo vasovanje. Neznana vročina, sladka in težka, mi je ležala na licih, na duši.

V veži me je čakala, in me je prišla za roko. Pozdravila se nisva z besedo, tudi pogledala se nisva, ne vem zakaj. V drugi izbi je gorela velika in temna svetilka na mizi.

Zasmejala se je; takrat me je pogledala s čistimi očmi.

„Glej, kaj sem pripravila za ta najin večer!“

Steklenica črnega vina, poleg nje dveje ke-
lihov, na krožniku gnjat, v košarici kruh.

„Pijva in jejva, sedaj, ko sva...“

Zardela je in tudi jaz, mislim, da sem zardel. Spogledala sva se in zasmejala sva se oba.

„Sedaj, ko sva mož ne žena!“

Sedla sva tako, da je bila miza med nama. In sva jedla in pila.

Jaz sem pravil resnobno, kakor sem mislil:

„Še dve leti imam do mature, samo še dve leti. Štiri leta na tehniki, samo štiri leta. Štiri leta, ena ura. En trenutek, ker se bova zmerom tako rada imela kakor sedaj. In nato...“

Beseda se mi je ustavila; presladka in prevročna je bila v srcu.

Poznal sem vse tiste zvonke in visoke besede, ki jih je bila ustvarila ljubezen. Ali na jezik mi ni hotela nobena, še sama beseda „ljubezen“ ne. Rajši bi bil umrl, preden bi izpregovoril strašno in tujo besedo „ljubim te“. Nekaj drugega je bilo v meni, tem visokim in zvonkim besedam nič podobnega. Bila je čista mladost, brez pretvarjanja in hinavščine in košatih oblačil.

„Čakala bom nate. Saj bo zares en sam trenutek. In mi boš pisal.“

„Vsaki dan!“

„Tudi jaz ti bom pisala!“

Pomislila je, nato me je pogledala zvesto in rosnno.

„Tako mi piši, kakor...“

Tudi nji se je beseda ustavila.

Mislila je: Kakor govore o ljubezni tisti daljni ljudje, ki zlagajo pesmi in poznajo take besede, da lijejo človeku v srce kakor sladki ogenj!“

„Tako ti bom pisal!“

Obema nama je srce utrpnilo, obmolnilo. Počasi in težko se je roka do roke spustila preko mize. Njena je bila gola do komolca, od zapetja zmirom bolj bela, tiha in samosvoja; v jamci pod komolcem se je svetila tenka sinja žila; prsti so bili plahi in nerodni, ko sem se jih dotaknil, sem občutil, da je tudi moja roka mrzla in potna.

Spogledala sva se; ta pogled je bil zastrt in žalosten; od suhih ustnic ni bilo besede. Vstala sva oba trudna, od neznanega čuda omamljena, sključena kakor pod bremenom. Roka se je roke oklepala, prsti so se ključili v prste, ustnice so se ustnicam bližale, suhe in opaljene.

Stala sva si nasproti, sklonjena preko mize, lice tik do lica; smehlaj ni bil več smehlaj, oči so gledale, videle niso.

Stala sva, lice do lica, roka v roki; oči so se nama širile od groze, ustna so bledela.

Iz veže so udarili koraki, glasovi.

„Oče in mati!“

„Kam?“

„Jezus!“

„Ugasni! ugasni! Popravi pod mizo, ugasni!“

Zgrabil sem za svetilko, ter jo upihnil tako nerodno, da mi je plamen opalil veke. Skočil sem na okno, z okna na vrt. Ležal sem v kopri-vah in poslušal.

„Slabo mi je!“ je rekel njen glas; spoznal sem ga, pa mi je bil čisto neznan. Nič me ni bilo sram, da sem zajokal naglas, ko sem šel, ne vem kam.

Kje si Pavla, ki sem te poljubil tolikokrat na srce, na ustnice nikoli? Zvezda, ti samotna, tiha, kam si se utrnila? —

Anton Aškerc:

Oaška lipa

V dolini za tremi gorami, na sredi slovenske vasi, na sredi med belimi hrami, tam lipa košata stoji.

Čigava je roka vsadila in kdaj jim to sveto drevo? Noč vekov to tajnost je skrila: kdo ve še vaščanov za njo.

Pozabili vsi so že davno, le Jošt, ki je lani zaspal, o lipi povestico slavno — on sam jo je dobro še znal.

Pod lipo je starec sedeval, ko mrak se znižal do streh, mladini strmeči prepeval o davno minutih je dneh.

„Tu doli“, dostavljal je često, „za gozdom kraj naše vasi, tam grozne moritve je mesto, tam tekla junaška je kri.“

Turčinov ko listja in trave prihrulo na našo je vas, morilo, da v breg iz nižave joku se razlegal je glas.

In vas porazivši, divjali naprej na krvavo so pot, zaklad pa težak zakopali na poti so svoji od tod!“

„In kje zdaj? Tukaj je v jami pod lipo bogati zaklad! A v znamenje lipa nad nami, da pridejo spet ga jemati!“

Andrej Rape:

Na cilju

Dane je dovršil ljudsko šolo in tri realčne razrede z dobrim uspehom. Saj je imel veselje do učenja. Ali ni bilo to veselje tako veliko, kakor je bila srčna želja njegova postati kdaj železniški strojevodja. Ta poklic mu je bil vse. Vse to bi bil rad. Z vsa dušo bi se posvetil temu poslu. Tu bi bil srečen, zadovoljen. Pa je izrazil to srčno željo teti in jo izrazil materi.

„K železnici bi rad kdaj prišel“, je dejal. „Na stroju bi stal. Noč bi bila. Temna noč brez zvezd. In v to temino bi gledalo dvoje velikih, ognjenih oči mojega stroja. Zasopihal bi šumno ta stroj, kakor bi se zasmejal noči, ki s svojim temnim plaščem ne more zaustaviti njegovega prodiranja v svet, v veliki svet. Večjega veselja si ne morem misliti, kakor biti strojevodja. Večjega ne!“

In mati? Naj li nasprotuje njegovi tako vroči želji? Dovolila je. Teta njegova, ki je v mestu pri njej stanovala, je menila, da je to prav, češ da bi bil tudi pokojni brat, fantov oče, če bi še živel, za to, in ni nasprotovala. „Naj bo, kar ga veseli“, je rekla.

Le varuh, oče Božtek, je delal malo sitnosti. „Kaj bi izostal iz šole, ko mu dobro gre“, je godrnjal. „Kaj si se tako izpridil?“ je nekoč trdo prijel Daneta. „Kaj ti je šinilo v glavo? Izbij si take misli, Dane! Kar izbij si jih iz glave. Rad te imam in priden, pameten si bil doslej, zato sva te namenila tvoja mati in jaz, tvoj varuh, za kaj drugega. Ali misliš, da boš kot strojevodja res tako srečen, res tako zadovoljen? Fant, premlad si še. Ne pomisliš, kaj je to! Kolika odgovornost! Fant, pameten bodi!“

Tako in enako ga je obdeloval, ali ni mu mogel do živga. Ni ga mogel prepričati o nasprotnem. Zato sta se naposled zmenila z materjo Danetovo. Vdala sta se vroči njegovi želji in dovolila izstop iz šole.

„Kaj bi?“ je nejevoljno dejal Božtek. „Če noče ležati mehko, naj si postelje trdi!“

In tako se je zgodilo, da je Dane izostal iz šole in vstopil kot vajenec pri ključavničarju.

Dane je bil sedaj rokodelski vajenec. S kako vnmemo se je oprijel dela! Vesel je bil, vesel kot le kdaj prej. Tisti živi Dane, ki je prej često pomagal teti in pazniku Logarju na Gradu, je bil še vedno, dasi je štel že 14 let. S svojimi tovariši vajenci se je kaj dobro razumel. Živahnost njegova je bila vseh vsakomur. Tudi gospodar se je vedno pohvalno izražal o njem, če ga je prišla vprašati teta, mati ali Božtek, njegov varuh.

Leta so minevala in bližal se je konec vajenskega življenja. Lepo je bilo to življenje, ali vendar se je Dane silno veselil konca, saj ga je privajal vedno bliže zaželenemu smotru.

V Danetovem življenju se je z leti marsikaj izpremenilo. Lahkoživost in vsa ona svojstva sicer nepokvarjena, a poskočne neugnane mladine so stopala v ozadje. Dane je dozorel v moža. Tik svojega tako vroče zaželenega smotra je stal.

Danes pričakuje mater in varuha Božteka. Z vlakom nameravata priti, zato hiti na kolodvor, da ju sprejme.

Vsa srečna ga je objela mati. „Sem že slišala“, je dejala. „Vse skušnje si dobro prebili!“ In je umolknila v tihih sreči.

„No, Dane, no!“ je zagodrnjal po stari navadi Božtek. „Prav lepo, hudo lepo od tebe je to, da nam delaš veselje. Zadovoljen sem s tabo. Ali si ti tudi z mano, ker sem tolikokrat godrnjal? Kaj bi to vpraševanje? Tu imaš roko in ti mi daj svojo na dobro srečo. Pa ne stisni je preveč, so stare kosti, stare so že!“

Ginjen je bil oče Božtek in glas se mu je tresel. Krepko sta si stisnila desnici. In Dane ni odgovoril, ampak čutil je tem več.

„Blagoslovaj sva te prišla jaz, mati, in Božtek, dobri tvoj varuh“, je rekla ginjena mati Danetu, ko so prišli k teti na stanovanje. „Pisal si, da si na cilju, da jutri pelješ prvič s svojim vlakom. Blagoslovaj sva te prišla za to.“ In ob ločitvi je pokleknil Dane in blagoslovjala ga je mati, blagoslovljala stari Božtek. Prekrižala ga je kot takrat, ko je šel k teti Neži v Ljubljano. Vročna želja je kipela vsem v nebo: „Ne daj, dobri Bog, da bi se mu kdaj kje pripetila kaka nesreča; ne dopusti, da bi kdaj sam bil vzrok kake nesreče!“

Dane in teta Neža sta ostala sama...

Zasopihala je lokomotiva, zaškripala so kolesa, zabrlizgala je in Dane je peljal prvič kot strojevodja. Duša mu je prekipevala v zadovoljnosti, saj je bil na cilju, ki je za njim toliko hrepenel. Možato je stal na stroju in pazil kot vojak na straži in še bolj.

„Da ne pridem prehitro in ne prekasno!“ je šepetal sam sebi.

In je pazil vestno na brzino vlaka.

Ponosen, vesel je privozil na prvo postajo. Bežala so mimo njega sela in polja, gozdi, potoki, reke in studenci. Dane je bil srečen. Blagoslov materin ga je spremljal, zakaj niti najmanjše neprimike še ni bilo doslej.

Proti zadnji postaji je vozil. Vlak je bil prišel iz predora. Dane je opazil nedaleč pred strojem moža, ki je šel mirno po tiru in se ni zmenil. In zagrabila je strojevodjo Daneta silna, grozna misel v srcu. „Mož je gotovo gluha. Človeško življenje!“ je zatrepetal. „Človeško življenje je v nevarnosti!“ Znojne kaplje so mu stopile na čelo, prebledel je ko zid. Vse je trepetalo v njem. Brilzgal je, ustavljal je vlak, ali tako naglo ni bilo moči ustaviti.

In je zaropotalo nekaj in zahreščalo, zazvenelo in vlak je šel po svoji poti brezbrizno dalje.

Komaj živ je privozil na postajo.

Blagoslov materin je spremljal Daneta na prvi vožnji. V poslednjem trenutku, ko Dane moža že ni več videl, je ta zapazil vlak in odskočil. Stroj je že zgrabil njegovo košaro in mu jo iztrgal. Zaropotalo je, zahreščalo, zazvenelo. Stroj je raztrgal košaro in razbile so se steklenice, ki jih je nosil v njej. Mož sam pa je ostal nepoškodovan.

Kako globoko se je oddahnil Dane, ko mu je to naznanil sprevodnik.

Kot junak, ki je prvi zasadil zastavo na zavzeti trdnjavi, se je zdel Dane sam sebi, saj je bil na cilju. Spoznal pa je jasno na tej prvi vožnji odgovornost svoje službe.

I. Kersnik: Bojanov Matejka

(Odlomek)

Sredi pašnika so sedeli trije otroci, pastirčki. Miheec, najstarejši izmed njih, je rezal vrbovo piščalko in štiriletna sestra je pazno gledala nož in les, težko pričakujoče, da bo delo gotovo. Zraven niju pa je čepel petleten deček. Matejka so ga klicali.

Ko bi imel pipec, urezal bi si tudi piščalko, a ubože ga nima.

„E, spet so je strla!“ vzklikne Miheec in vrže vrbov klin v stran.

„Daj meni nož, jaz bom naredil“, prosi Matejka. „Daj mu, daj!“ prigovarja Anička, ki bi rada imela piščalko.

„Kaj boš ti! Kupi si ga“, odgovarja ježno Miheec in gre iskat druge šibe.

Matejka je zopet povsile glavo in jel s svojim bičem mlati po tleh.

Miheec ni mogel narediti piščalke. Vsaka se mu je strla. Vrbova koža še ni bila dovolj muzevna.

Medtem se je zmrščilo in vsi trije so gnali živino domov.

Bili so Bojanovi otroci. Miha in Anička sta bila „domača“, Matejka pa tržaški najdenec, ki ga je vzel Bojan, da bi imel pastirja.

Prišlo mu je to na misel, ko je šel nekoč s svojo ženo v cerkev k zgodnji maši.

„Veš kaj“, je dejal tedaj, „zaj pojdem v Trst po otroka. Denar bomo dobili zanj, ravno za mali davek bo, potem ga bomo imeli pa za pastirja.“

Kmet ne premišljuje dolgo in tudi Bojan ni premišljeval. Čez nekaj tednov je imel Matejka v hiši gori za pečjo, od koder je komaj prišel na tlak, ko je začel po malem kobacati okoli stolov.

Pravo ime njegovo, ki je bilo zapisano v bukvicah, s katerimi je šel gospodar vsako leto enkrat v komisijo po denar, je bilo Matija Marotti. Na vasi so mu rekli Bojanov Matejka.

In kadar se je napotil hišni gospodar z omenjenim namenom h gosposki, tedaj so napravili Matejka v praznično obleko, ki ni bila njegova, obuli so mu čevlje in dobil je velik kos pogače v žep, češ da vidi gospodje, kako dobro se godi rejencu. Ko sta pa prišla zopet domov, je Matejka oblekel svo-

je raztrgane hlače, pogače tudi ni bilo več, namesto nje pa majhen kos črnega kruha.

To je bil najlepši dan v letu.

Godilo se mu ni slabo, stradal baš ni, ampak belega kruha je dobil samo enkrat na leto.

Tako je bilo do dvanajstega leta. Do tedaj je dobival Matejkov oče plačo od gosposke. Potem pa si baje mora tržaški najdenec sam služiti živež.

In tudi Matejka je šel k sosedu za pastirja. Služil je na leto za par pritenih hlač, par čevljev, kamizolo in sukno ter dva goldinarja glavnice.

Zadovoljen je bil. Doma pri Bojanovih ga niso več potrebovali, ker je bilo domačih dovolj. Tukaj je poletni pasel, pozimi pa je sedel za pečjo, luščil turščico in pletel slamnate kite.

Kdo je bil njegov pravi oče, kdo mati, to mu ni bilo mar. Šilhal je, da so ga prinesli iz Trsta, in Trst je bil baje veliko mesto, veliko večji kakor vas, kjer je bil sedaj. Kdo bo torej tam iskal očeta in matere. Tega Matejka tudi nikdar ni premišljeval.

Ko je dopolnil osemnajst let, je šel k drugemu sosedu služiti za hlapca. Tu je imel že več. Čevlje do kolen, hlače na irh, dve koteninasti srajci in dvajset goldinarjev „lona“.

Sedaj pa je zahajal tudi že med fante. Z zaslužnimi denarji je plačal nekajkrat na leto nekaj bokalov in zato so ga domačini trpeli med seboj.

Bil je sicer „tržaški“, pa da je le — plačal.

Prišel je k vojakom, čez nekaj let pa nazaj in nato zopet v sosednjo vas služiti. Leto je teklo za letom, Matejka pa je služil; oral je, sejnal, vozil in sekal drva — za druge ljudi.

Tako je postal star hlapec — hlapec na stare dni.

Nekoč so sekali v gozdu veliko bukev. Podsekano drevo se nagne ter počasi pada. Eden izmed sekačev zakliče: „Matejka, beži, beži!“ Matejka pa je bil star in počasen. Drevo ga je ujelo in pobilo. Čez tri dni so ga pokopali — brez joka, brez solz.

Njegov zadnji gospodar je dal mežnarju sedem grošev, da je uredil grob in po vrhu iz belih kamenčkov sestavil črki B. M., in križ med njima.

To je pomenilo: Bojanov Matejka. Kdo ve zanj?

Trgovska hiša

BRUNNER

Celovec nudi:

Blago za obleke, dečke in predpasnike, m šil. 9.80
Poletne vistra-bluze (bele) šil. 21.60Poletne nogavičke za dame šil. 5.60
Poletne nogavičke za moške šil. 8.60

Mladinski izlet na morje

(Nadaljevanje s 5. strani)

zakrit, toda kaj hitro se je pred presenečenimi očmi mladih potnikov razprostila nepregledna vodna gladina. Še nekaj minut vožnje in avtobusa sta se ustavila v Kopru na trgu ob obali.

Koprski mladinci, ki so prišli pozdravit naše izletnike, žal niso obvladale slovenskega jezika in naši ljudje ne italijanščine, zato je bilo sporazumevanje le nekoliko oteženo, ni moglo pa kljub temu ovirati nadaljnega spoznavanja, ki je posebno napredovalo po večerji pri plesu. Do večerje pa je bilo časa in kmalu je bilo videti koroško mladino na vseh mogočih krajih ob obali, na cestah, v parku, da si ogleda mesto in predvsem morje. Izredno lep naravni užitek je bilo zahajajoče sonce, ki je v dolgem svetlobnem pramenu pozlatilo v mrak zavijajočo se vodno gladino; zlati pas je prerezal motorni čoln, ki je križaril ob obali, nato pa se je na morje spuščala tema, iz katere so se pozneje vžigale raznobarne luči. Za večino naših mladincev in mladink je bila to prva noč ob morju.

Pri večerji v Okrajni menzi je goste iz Koroške pozdravil predsednik Mestnega komiteta mladine tov. Emil Hrvatini in jim želel prijetno bivanje v Kopru. Ples na terasi hotela Triglav je združeval koprski in koroško mladino v veseli družabnosti in se je zdelo kar prežgodaj, ko je bilo treba iti k počitku v Mladinski dom.

Nedeljsko jutro je bilo še močno zastrto z deževnimi oblaki, ki pa so se kmalu razpršili in odprli pogled na krasno sončno nebo. In v prelepi sončni dan sta zapeljala avtobusa mlade izletnike mimo idilične Izole proti Portorožu, mednarodno znanem tujkoprometnem mestecu. Nepozaben bo ostal razgled z višinske ceste na globoko spodaj v malem zalivu ležeči obmorski raj; v kopališčih Portoroža so se sprehajali letoviščarji raznih narodnosti, prevladovali pa so morda trenutno Nemci ali Avstrijci. Medtem ko se je večina naših izletnikov prepustila ohlajajočim valovom Jadrana, so si nekateri

ogledali prekrasne nasade južnega cvetja in drevja, ki oplešavajo ceste in poslopja.

Opoldne je že čakalo kosilo v Kopru; ker je bil čas kratek in so si posamezniki želeli še nekoliko pristanka v Ljubljani, se je bilo treba kmalu posloviti od morja, od Kopra. Na conski meji se je poslovil predsednik koprski mladine Hrvatini in se je vrnil nazaj na svoje delovno mesto, medtem ko sta se avtobusa — polna vesele in prepevajoče koroške mladine — preko Krasa vračala proti Ljubljani in Koroški.

Samo dva dni je trajal izlet slovenske koro-

ške mladine na morje, zadostoval pa je, da je osemdeset naših mladincev in mladink videlo prekrasne naravne lepote Slovenije in Jadrana. Nepozabni bodo ostali v spominu vtisi iz Postojne, Kopra in Portoroža, vtisi, o katerih ni mogoče pisati, marveč jih je treba doživeti. Zato bo naša mladina tudi hvaležna bratski mladini Slovenije, ki je omogočila izlet na morje, udeleženci pa se tem potom še posebej zahvaljujejo zastopnikom glavnega odbora mladine Slovenije, tovarišici Tilki in tovarišu Janezu, ter predsedniku koprski mladinske organizacije tov. Hrvatinu.

Skopost velikih ljudi

Skopost je napaka v značaju, ki jo najdemo pri bogataših in siromakih. Stara je toliko, kolikor je staro človeštvo. Niti milijarde niti slava ne ozdravi te bolezni. Skopost se od varčevanja razlikuje po tem, da skopuh materialne dobrine niso več sredstvo, temveč cilj in namen. Skopuštvu se razvije pri nekaterih ljudeh v pravo strast, zaradi katere ne trpi samo okolica, temveč tudi skopuh sam.

Zgodovinarji so prišteli med skopuhe mnoge znane ljudi od Vespaziona do Mauricea Chevaliera. Mednje spadajo celo veliki umetniki. Rembrandt, pravijo, da je bil zelo predan strasti po zlatu. Nekdaj so se njegovi učenci ponorčevali iz te njegove strasti tako, da so narisali na pod zlatnike. Naslikani so bili tako verno, da se je Rembrandt, ko se je vrnil domov, vrgel nanje v prepričanju, da so pravi. Tudi o Rossiniju pripovedujejo, da je bil zelo skop. O Napoleonu je znano, da se je neprestano kregal z

družino, češ da preveč potrošijo. Posebno je bil nezadovoljen s potrato svoje žene Jozefine. V svojem stanovanju je Napoleon puščal vedno odprta vrata, da se ne bi kljuge preveč obrabile.

Voltaire je bil v svojem času prav bajeslovno bogat. Kljub temu je zelo rad živel na račun drugih. Ko se je skregal s pruskim kraljem Friderikom Velikim, je vzel s seboj celo ostanke nedogorelih sveč, da bi mu doma do kraja pogorele.

Schoppenhauer je živel zelo skromno in si ni nikoli privoščil nobenega užitka. Samo pri kosilu si je privoščil čašo vina, toda na steklenici je vedno zaznamoval, koliko vina mu je še ostalo, da bi mu ga sluga ne popil. Ob vsem tem se spominjamo besede starega Plutarha: „Pijača poteši žejo, jed lakoto, toda srebro in zlato nikoli ne nasitita skoposti.“

Po svetu

Britanska kraljica Elizabeta bo prihodnje leto obiskala Nemčijo, potem ko se bo vrnila iz Italije, kjer bo inspiciirala britanske čete.

Na angleški ladji Swift, ki je bila zasidrana v Amsterdamskem pristanišču, je prišlo do eksplozije. Devet članov posadke je bilo težko ranjenih.

Novozelandski Kelsey je baje izumil puško, s katero je mogoče streljati tudi okoli ogle. To novo orožje so poslali vojnemu ministrstvu v London v svrhu preizkušnje.

V Kamu na Japonskem je pri neki prvi filmski predstavi izbruhnil požar, in je pri tem 14 oseb zgubilo življenje. Predstava je bila v nekem lesenem šolskem poslopju, ki jo je z veliko naglico zajel ogenj. Nastala je panika, pri kateri so več ljudi poteptali na tla in jih težko poškodovali. Poslopje je popolnoma zgorelo.

Dvajset tisoč prebivalcev mesta Dachau odločno zahteva od ameriške vlade, da mesto spremeni ime, ker nočejo, da bi ime spominjalo na čas trpljenja in muk zaslužnjene Evrope. Mnogo podjetij in trgovin je moralo spremeniti svoja imena, da so lahko obdržala inozemske

kupee. Neki trgovec pa je moral pred besno množico celo pobegniti v Francijo, ker je imel na svojem avtomobilu tablico z napisom Dachau.

Pilot Mol tri leta med nebom in zemljo. Najstarejši komandant nizozemskega civilnega letalstva, pilot Mol, je pred kratkim slavil 25-letnico dela v letalski službi. V četrto stoletje je preletel preko 8 milijonov km. Za seboj ima 24 tisoč ur letenja, to se pravi, da je preživel v zraku cela tri leta.

URADNE OBJAVE

Ukinitev uredbo zaščiti proti prenosu slinavke in parkljevke na Koroško

Naslednje uredbe deželnega glavarja so ukinjene:

1. Uredba z dne 3. 1. 1952, ki zadeva ukrepe za preprečitev prenosa slinavke in parkljevke na Koroško.

2. Uredba z dne 22. 4. 1952, ki zadeva nadaljne ukrepe za preprečitev prenosa slinavke in parkljevke na Koroško.

3. Uredba z dne 3. 9. 1952, ki zadeva ukrepe za preprečitev prenosa slinavke in parkljevke potom uvoza kmetijskih proizvodov iz okuženih zveznih dežel.

Tečaji za dvojno knjigovodstvo

za mojstrske izpite v Celovcu in Beljaku

V Celovcu: Pričetek tečaja v ponedeljek, 6. julija 1953, ob 13.00 uri v Zavodu za pospeševanje gospodarstva, Celovec, Bahnhofstrasse 40/III. Tečaj bo trajal en teden vsak dan dopoldne, pod vodstvom profesorja dipl. trg. Mosteckyja. Prispevek za tečaj znaša 60 šilingov.

Prav tako bo v istem času tečaj za dvojno knjigovodstvo v Beljaku v gospodarski šoli Beljak-Lipa.

Prijaviti se je treba takoj za tečaj v Celovcu pri Zavodu za gospodarsko pospeševanje in v Beljaku pri okrajnem uradu Trgovinske zbornice.

IZDELAVA

strešne opeke
opeke iz betona
betonskih cevi
kvadrov
ograj ob jarkih

Jožef KROPIUNIG

KOTMARA VES pri CELOVCU

— Ustanovno leto 1899 —

Razpečevanje na vse kraje po najugodnejših cenah.

Za S 250.— mesečno dobite
tovarniško novo motorno kolo.
Potuznik, Klagenfurt-Celovec,
St. Ruprechterstrasse 4 Tel. 35-23

Najboljša nagrada za dobro spričevalo

so dobre in lepe knjige, ki jih dobite po zelo zmernih cenah v naši knjigarni

„NAŠA KNIJGA“

v CELOVCU, Gasometergasse 10
(vhod: Wulfengasse)

Iz bogate zaloge mala zbirka za omenjeni namen:

Louis Adamič: Vnuki

(roman ameriških usod), platno,
362 strani šil. 31.—

Mimi Malenšek: Kovinarji

(iz življenja jeseniških kovinarjev v prvem letu vojne), platno,
313 strani šil. 19.—

France Bevk: Obračun

(šestnajst izbranih novel), platno,
398 strani šil. 17.—

Prežihov Voranc: Borba na**tujih tleh**

(pisateljevi evropski potopisi),
polplatno, 225 strani šil. 16.—

Stanko Cajnar: Križnarjevi

(kronika preproste slovenske
družine), broširano, 322 strani šil. 17.—

Poslužite se naročilnice v današnji številki „Slovenskega vestnika“!

Kmetijska gospodarska zadruga Železna Kapla

dobavlja po najnižjih cenah:

kmetijske stroje vseh vrst,
krmila, semenja,
gospodinske potrebščine,
različno moko.

Poslužite se ugodne nakupne
možnosti!

Odpošiljatelj: _____
(ime)

(Tocen naslov)

Naročilnica

Pošljite mi, prosim, po povzetju naslednjo knjigo:

_____ dne _____ 1953.

(podpis)

Drucksache

Bücherzettel

znamka

30g

„Naša knjiga“

CELOVEC - KLAGENFURT

Gasometergasse 10

RADIO-PROGRAM

RADIO CELOVEC

Dnevne oddaje razen ob sobotah in nedeljah:
6.20 Jutranja glasba — 8.15 Kaj kuham danes?
— 8.30 Pozdrav zate — 9.05 Želje poslušalcev —
10.15 in 15.00 Solska oddaja — 11.45 Za pode-
želsko ljudstvo — 12.00 Opoldanski koncert —
14.10 Kar si želite — 17.10 Popoldanski koncert.
Poročila dnevno ob: 7.00. 8.00. 12.30. 17.00.
20.00 in 22.00.

Sobota, 4. julij

8.45 Slovenska oddaja — 11.15 Veder dopoldne
— 14.30 Zeli si kaj! — 16.15 Film-magacin — 18.00
Pogled v svet — 20.15 Sportna poročila — 20.20
Vesela oddaja.

Nedelja, 5. julij

7.15 Sonce čez hriček gre, pesmi v nebo done . .
— 8.10 Kmečka oddaja — 10.00 Maša — 11.15 Lepe
melodije — 12.45 Kulturno zrelo tedna — 14.45
Pozdrav za mesto in deželo — 20.20 Čita Sepp
Prager.

Ponedeljek, 6. julij

11.00 Veder dopoldne — 14.30 Slovenska poro-
čila in objave. Teden in mi. Mojstri besede —
15.45 Za gospodinjstvo — 20.15 Specielno za Vas! —
20.45 Literatura v ponedeljek.

Torek, 7. julij

14.30 Slovenska poročila in objave. Zdravniški
vedež. Hodil po zemlji sem naši: Na Osojščico —
15.40 Za ženo in dom — 18.30 Komorna glasba —
20.15 Vedra oddaja.

Sreda, 8. julij

14.30 Slovenska poročila in objave. Za ženo in
dom — 20.15 Godba na pihala.

Četrtek, 9. julij

14.30 Slovenska poročila in objave. Pojete moški
in mešani zbor z Radiš — 18.30 Poje komorni zbor
ljublanske opere — 20.15 Igra plesni orkester
Dumka — 21.00 Italijanski humor.

Petek, 10. julij

11.00 Domači zvoki — 14.30 Slovenska poročila
in objave — Vesele in poskočne — 18.45 Kmečka
oddaja — 20.15 Slušna igra.

RADIO LJUBLJANA

Dnevne oddaje razen ob sobotah in nedeljah:
5.30 Dobro jutro dragi poslušalci! — 7.00 Radijski
koledar in pregled tiska.

Poročila dnevno ob: 5.45. 6.30. 12.30. 15.00.
22.00 — 19.00 Radijski dnevnik.

Sobota, 4. julij

Kulturni pregled — 13.15 Spored lahke in zabavne
glasbe — 14.00 Hrvatska narodna glasba —

14.40 Nekaj polk in valčkov — 18.20 Za pionirje —
18.40 Poje ljubljanski komorni zbor p. v. Milka
Skoberneta — 20.00 Pester sobotni večer.

Nedelja, 5. julij

6.30 Nasveti in zanimivosti iz kmetijstva — 9.00
Literarno-glasbena oddaja — 11.00 Od pravljice do
parvije — 11.30 Pesmi za naše najmlajše — 12.00
Oddaja za Beneške Slovence — 13.00 Za naše kmetovalce
— 13.10 Želje ste — poslušajte! — 15.10
Za veselo nedeljsko popoldne — 15.45 Radijska
igra — 16.20 Od melodije do melodije — 17.30 Po
naši lepi deželi — 18.00 Slovenski narodni plesi in
pesmi — 20.00 Zabavne melodije — 20.30 Ljubljanski
festival, večer opernih arij.

Ponedeljek, 6. julij

13.00 Lahka in zabavna glasba — 13.40 Pester
spored slovenskih narodnih pesmi — 18.30 Okno v
svet — 18.40 Narodne in umetne pesmi poje moški
zbor „France Prešeren“ iz Kranja — 20.00 Večerni
simfonični koncert.

Torek, 7. julij

13.00 Med glasbenim sporedom kulturni drobiž
— 14.40 Poje ljubljanski komorni zbor — 18.30
Sportni tednik — 20.00 S poskočnimi melodijami
doma in po svetu — 21.00 Radijska univerza.

Sreda, 8. julij

13.00 Z obiskov pri pionirjih — 13.50 Kulturni
pregled — 14.00 Lepe melodije — 18.40 Iz ustvarjanja
mladih slovenskih skladateljev — 20.00 Igrata
orkestra George Melachrino in Wal Berg — 20.30
Radijska igra.

Četrtek, 9. julij

13.00 Oddaja za žene — 14.00 V plesu in pesmi
po Jugoslaviji — 18.30 Iz bojev naših narodov —
20.00 Filmske in zabavne melodije.

Petek, 10. julij

13.00 Urednikova beležnica in pionirska pošta —
13.30 Malo od včeraj in malo od danes — 18.00 Od
melodije do melodije — 18.20 Zdravstveni nasveti
— 20.00 Večerni orkestralni spored.

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Franc
Petek, Velikovec. Uredništvo in uprava: Celovec,
Gasometergasse 10. Telefon 16—24. Za vsebino
odgovarja: Rado Janežič. Tiska: Kärntner Druck-
und Verlagsgesellschaft m. b. H., Klagenfurt. —
Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Klagenfurt, 2
Postschließfach 17.